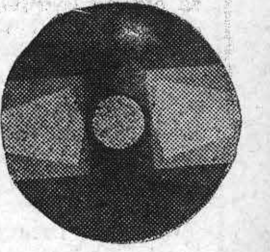
TÜRK SOLU

Yıl : 1
Sayı : 30
11 Haziran 1968
100 Kuruş

seçim sonuçları üzerine

TİP'in aldığı oyların yüzde olarak umulandan daha az bir artış kaydetmesi, İşçi Partili ya da partisiz kimi Sosyalistler arasında hayal kırıklığı yaratmıştır. Hayal kırıklığının gereği yoktur. Sosyalist akımın güçlenmesi, karşı güçlerin sınırlamalarına tâbi olarak pek özel şartlarda kurulan ve varlığını sürdüren bir örgütün, pek de demokratik tarzda yürütülmeyen, şu ya da bu seçimde aldığı oy sayısıyla ölçülemez Türkiye'de.

Ankara'lı gençler devrimci çizgiyi saptıyor. 6. sayfada.

Yirmi küsûr yıllık burjuva parlamentarizmi, tarihimiz boyunca bütün seçimlerde olan, bir kez daha oldu. Seçimleri gene en gerici parti, sömürücü sınıflara ve emperyalizme en yakın olan parti kazandı. Türkiye'nin insanı, bir tecrübe daha edinmiş oldu. Alınan sonuçlar, parlamentoculuk «geleneğimize» uygun düşmektedir.

Batı'da, burjuva devriminin bir kurumu olmakla birlikte parlamentarizm, emekçi halktan yana ilerici akımların gelişmesine elverişli bir ortam yaratabilmiştir. Aynı kurum, emperyalizm çağında, Doğu'nun ve Güney'in geri kalmış ülkelerinde yabancı sömürücünün ve onun yerli işbirlikçilerinin tahakkümünü perçinlemekten öte, bir sonuç vermiş değildir, genellikle. Ve şimdiye dek, bazı özellikleri olmakla birlikte, bir doğu ülkesi olan Türkiye, bu bakımdan bir istisna olamamıştır. Ve ülkemizdeki demokrasicilik düzenini, Türk halkının büyük çoğunluğunun yararına işleyen gerçek bir demokrasi durumuna dönüştürme görevi, önümüzdeki görevdir.

Gerçek şudur ki, burjuva, demokratik devrim aşamasından geçmemiş olan bir ülkede, derebeylik ilişkilerini hâlâ barındıran emperyalist sistem içinde bir ülkede burjuva parlamentarizmi uygulamasında güdülen amaç, hiç değilse, bu uygulamaya önayak olan güçlerin güttükleri amaç, statükoyu sürdürmektir. Onun için, bu ülkelerde parlamentarizmden emekçi halk yararına sonuçlar elde etmek, büyük teorik yeterliliği, yurt gerçeklerini derinliğine anlamayı ve yaratıcı bir tutumu gerektirir. Özünde bizim için elverişli olmayan bir ortamda, ancak kesin olarak doğru olan bir devrimci çizginin başarı şansı vardır. Özünde sosyalist nitelik taşımayan ve ancak yüzeyde devrimci görünen bir siyasî çizgi, son tahlilde emekçi dâvasını ancak frenler, ilerletmez.

Böyle bir durumda, en gereksiz, en yanlış davranış, köklü bir özeleştiride bulunma olgunluğunu göstermemek ve başarısızlığın sorumluluğunu objektif şartlara yüklemektir. «Bu halk, adam olmaz» zihniyeti böyle bir tutumu yansıtır. Bu halk «adam» olur ve sosyalist akım en elverişsiz şartlarda bile, genişliğine ve derinliğine, yığınlar arasında kök salar. Yeter ki, gerçek sosyalist çizgiyi doğru olarak saptayabilme ve izleyebilme yeteneğini gösterebilelim.

Her şeye rağmen, son seçimler, bazı olumlu sonuçların elde edilmesini sağlamıştır. Ünlü 141. ve 142. maddeler gölgesinde, izne bağlı demokrasi şartlarına rağmen, solcu propagandanın yer yer demagojik nitelik taşımasına rağmen, gene de seçimlerin genel manzarası bir sağ - sol çatışması manzarasıydı. Ana muhalefet partisi CHP. içinde küçük burjuva dönüşümcülüğünü temsil eden ve bu partinin Kemalist kökenlerine dönüşü yolunda bir çaba anlamını taşıyan Ortanın Solu akımının nisbî başarısı, millici güçlerin lehine bir gelişmedir. Nasıl ki, Güven Partisinin yenilgisi de, devrimci açıdan olumlu bir gelişmeyi ifade ediyorsa.

Bu seçimde, sık sık sosyalizan bir demagojiye başvuran, ama temel meselelerin herbiinde gerici bir çizgi izleyen CKMP. Hitler tipi faşist özentisi bir örgüt kimliği ile ortaya çıkmış bulunuyor. CKMP. saflarında iyi niyetli, gerçek milliyetçi unsurlar, Türkeş takımının, temelde AP. ninkinden pek değişik olmayan politikasını ergeç doğru olarak değerlendirmek ve millici güçler saflarında yerlerini almak zorundadırlar.

Bölükbaşı'nın, Elmalı ile giriştiği deneme, umulan sonucu vermemiştir. Türkiye'nin geleneğinde, dinî akımları, ancak emperyalizmin desteklediği gerici güçlerin başarıyla kullanması vardır. Yakın tarihimizde ilerici akımların tümü, lâiklik yolunu izlemişler, dini siyasetten ayırmışlardır. «Millî sağ» diye nitelendirilen MP. lideri, bu gerçeği gözönünde bulundurarak, siyasî eylemini ayarlasaydı, herhalde daha olumlu sonuçlar elde ederdi.

TİP'in aldığı oyların yüzde olarak umulandan daha az bir artış kaydetmesi, İşçi Partili ya da partisiz kimi sosyalistler arasında hayal kırıklığı yaratmıştır. Hayal kırıklığının gereği yoktur. Sosyalist akımın güçlenmesi, karşı güçlerin sınırlamalarına tâbi olarak pek özel şartlarda, kurulan ve varlığını sürdüren bir örgütün, pek de demokratik tarzda yürütülmeyen şu ya da bu seçimde aldığı oy sayısıyla ölçülemez. Türkiye'de.

«1969'da başa güreşeceğiz, en geç 1973'de seçimle iktidara geleceğiz ve Türkiye'yi sosyalist yapacağız. Dünyada bunun ilk örneğini biz vereceğiz. Yeter ki sen, politika dengesine ağırlığını koy, yani seçimlerde bizi seç. Güzel günler pek yakındır» anlamına gelen propagandayı ciddiye almak, dünyayı toz pembe görmek, emekçilerin gerçekten iktidara geçmesinin ve sosyalizmin kurulmasının ne büyük feda kârlıklar, ne büyük mahrumiyetler gerektirdiğini unutmak, nasıl büyük bir hatâ ise; bir seçimin yetersiz sonuçları karşısında kötümserliğe saplanmak, parlamenter mücadeleyi tüm inkâr etmeye kalkışmak, o ölçüde yanlış bir tutumdur.

Sosyalistler, Anayasanın bize sağladığı bütün hak özgürlüklerden son katresine kadar yararlanarak bütün siyasi eylem biçimlerini (parlamenter mücadele dahil) kullanmakla yükümlüdürler. Ama parlamenter mücadeleyi her şey sanmadan, onun rolünü abartmadan ona lâyık olduğundan fazla önem vermeden. Hiç şüphe yok ki, parlamenter mücadelenin belirli şartlarda emekçi halkın bilinçlenmesinde ve örgütlenmesinde belirli bir fonksiyonu vardır. Her sosyalistin, her sosyalist örgütün temel meselesi, yığınları sosyalizme kazanmak, onları bilinçlendirmek ve örgütlendirmek olduğuna göre, parlamentarizme hepten sırt çevirme gibi bir davranışa düşemeyiz.

Temel meselemiz bu olduğuna göre emekçi halkla karşı karşıya geldiğimizde, ondan oyunu istemekle yetinemeyiz. Ondan isteyecek başka şeylerimiz, ona söyliyecek başka sözlerimiz vardır. Emekçi dört yılda bir kere, seçim sandığına gider, oyunu kullanır. Sandığa oy atmak, bir-iki dakikalık bir eylemdir. O bir-iki dakikada ne yapması gerektiğini kendisine söylüyoruz : «Git, sana en yakın olan örgüte oyunu ver» diyoruz. Ama biz, emekçiye dört yılın geri kalan kısmında, bilinçli bir emekçi olarak ne yapması gerektiğini, bütün ayrıntılarıyla anlatmak görevini taşımaktayız.

Ona yaşantısının her dakikasında, içinde bulunduğu somut şartları nasıl değerlendireceğini ve bir emekçi olarak nasıl davranacağını, nasıl bilinçleneceğini, kendi kendini eğiteceğini, nasıl meslekî ve siyasî örgütlerde örgütleneceğini, mücadelesini nasıl yürüteceğini, demokratik hak ve özgürlüklerine nasıl sahip çıkacağını, bu hak ve özgürlükleri son katresine kadar nasıl kendi yararına kullanabileceğini en açık biçimde ve en doğru olarak anlatmakla yükümlüyüz. Ama yalnız anlatmak değil. Onun yaşantısına katılmak, mücadelesine yer almak, onunla haşir-neşir olmakla yükümlüyüz. Bunu yapabildiğimiz ölçüdedir ki, sosyalist sıfatını taşımaya hak kazanacağız.

M. B.

VAHAP ERDOĞDU SERBEST BIRAKILDI

Mihri Belli'nin Siyasal Bilgiler Fakültesinde verdiği bir konferansın özetini yayınlıyarak T.C.K. nın 142. maddesini ihlâl ettiği iddia edilen ve bu yüzden tutuklanarak 76 gün hapsedilen arkadaşımız Vahap Erdoğdu, nihayet 4 Haziran Salı günü Ankara 1. Ağır Ceza Mahkemesince serbest bırakılmıştır.

Mihri Belli ve Vahap Erdoğdunun temlikte yargılandıkları mahkeme saat 11,30 da başlamış, yargıç önce geçen celseye yetişmemiş olan gerekçeli bilir kişi raporunu okutmuş daha sonra savcı ve savunma avukatlarına söz vermiştir. Her iki taraf da bilirkişi raporlarına diyecekleri olmadığını bildirmişlerdir. Savcı esas hakkında mütalâa verilmek üzere dosyanın memuriyetlerine tevdi edilmesini istemiş bunun üzerine söz alan avukat Halit Çelenk

«Müvekkilim Vahap Erdoğdu iki buçuk aydan ziyade bir zamandan beri tutukludur. İlk oturumda mahkemenize eski bilirkişi raporuna karşı yapmış olduğumuz itirazlar yerinde görülerek, dâva konusu yazılar yeni bilirkişiye verilmiştir. Yeniden seçilen bilirkişiler: Prof. Münci Kapani, Prof. Hakkı Uma ve Prof. Uğur Alacakaptan raporlarında dâva konusu yazılarda, konuşmalarda ve konuşma özeti olarak dergide verilen haber yazısında T. C. K. nun 142. maddesinde yazılı suç unsurlarının bulunmadığını bildirmişlerdir.

Mihri Belli tarafından Siyasal bilgiler fakültesinde yapılan konuşma ve bu konuşmanın verilen özetinde: Türkiye'de henüz (Milli demokratik devrim) in tamamlanmadığı, bu devrim aşaması tamamlanmadıkça sosyalizm uygulamasının olanaksız olduğu, önce bu devrim aşamasının tamamlanması gerektiği, bütün sosyalistlerin bunu sağlamak için çalışmaları gerektiği, ifade edilmiştir.

(Devamı 2. de)

başyazı

Kennedy'lerin Dramı

Suphi KARAMAN

Artık tiyatro yazarları Makbet—68'i de yazmanın hazırlığına girişmişlerdir. 5 Haziran 1968 sabahı Dünya haber ajansları, Amerika Cumhurbaşkanı adayı Robert Kennedy'nin Los Angeles'de vurulduğunu bir kaç dakika içerisinde her tarafa yaydılar. Başarılı bir ön seçim propagandası gezisinde Robert Kennedy'nin yıldızı kittikçe parlarken, olaylara diyalektik mantıkla bakmasını bilenlerce, bir sonun da yaklaşmakta olduğu seziliyordu. Bu kadar erken olacağını belki hiç kimse tahmin edememişti. Ama dramın plâncısı baskın basanındır diyerek elini çabuk tutmuştu. Yılanın başını küçük iken ezmek lâzım geliyordu.

Yılan yılanlığını yedi yıl önce göstermişti. O zaman genç Cumhurbaşkanı ağabeyi Kennedy «Atlantik kıyılarında milyonlarca balıkçı akşam yemeyi yiyemezken biz nasıl rahat uyku uyuyabiliriz?» demişti. Ve de Dünya politika yorumcuları: «Amerikan Devlet gemisi dümenini sola kırdı» yargısına varmışlardı. Oysa kurulu ve çıkarcı bir düzende, tepeden inmelerle, sola kaymak kolay olmuyordu. Durgun sular derhal bulanıyor, fırtınanın gürültüsü ve kabaran dalgalar tekneyi çatırdatmaya başlıyordu. Cumhurbaşkanı John F. Kennedy'nin kusuru sadece bu kadar da değildi. İkinci Cihan Savaşından beri yürütülen soğuk harbin ve gergin dış politika ilişkilerinin yumuşatılmasına da yönelinmişti. Sovyetlerle sulh içinde beraber yaşamak, dünya barışına gerçek çözüm yolları aramak, silâhsızlanma müzakerelerine ciddiyetle başlamak, Cumhurbaşkanı Kennedy'nin yeni politikası olarak, dünya gerginliğini azaltıyordu. Başkanın yıldızı gittikçe parlıyor, itibarı durmadan artıyordu. Dennedy'ler milyoner bir aileydi. Ama politikada fazilet mücadelesinin örneğini vermek iddiasında idiler. Cumhurbaşkanı Kennedy, Başkan seçilmeden önce «Fazilet Mücadelesi» adlı bir de kitap yayınlamıştı kitapta Amerikan iç politikası eleştiriliyor Amerikan demokrasisinin ayıpları ortaya çıkarılıyordu. Bu demokrasinin geleneğindeki kötü aşamalar, çıkar mücadeleleri, köpekleriyle beraber Senatodaki yerine gelen zengin, şımarık senatörlerin gangsterlikleri anlatılıyordu. Başkan Kennedy'nin getirmek istediği yeni hava, yapacağı fazilet mücadelesi durgun suları bulandırdı. Fakat dalgaların kabardığı hiç görülmedi, fırtınanın gürültüsü hiç işitilmedi.

Kennedy'ler milyoner bir aileydi. Ama Amerika'da başka pek çok milyonerler, milyarderler de vardı. Petrol kralları vardı. Tröstler vardı. Ağır sanayi, harp sanayii milyarderleri vardı. Amerikan kapitalizmi dev gücü ile, bütün heybetiyle toplum hayatını ağır etkisi altına almıştı. Kapitalizmin bu dev mekanizması tüm kuralları ile, etrafa çaktırmadan ve kendi demokrasisinin görüntüsüne gölge düşürmeden, devleti ele geçirmişti. Bununla da yetinmiyordu. Başkan Kennedy gibi sapıtanlar, sola ya da barışçılığa sapanlar, zencilere insan haklarını tanımak isteyenler olursa, kapitalizmin dev gücünü korumak üzere devlet içinde devlet, hattâ devlet üstünde devlet gizli örgütleri de kurulmuştu. Milyarder kapitalistler, CIA ve Pentagon generalleri bu gizli örgütün yöneticisi ve cuntasıdırlar. Başkan Kennedy'nin getirdiği hava durgun suları bulandırınca işte o zaman bu gizli cutada dalgalar kabardı ve fırtınanın gürültüsü, 22 Kasım 1963 günü, Dallas sokaklarında Başkan Kennedy'nin beynine kurşunları sıktı.

Soğuk harbe son vermek, dünyada gerginliği azaltmakta ne demekti? Bu özel sektör elindeki ağır harp sanayiinin ölümü, yıkılışı anlamına geliyordu. Amerikan ekonomisi yaşama standardı bu düzenin devamına bağlıydı. Amerika kapitalizminin yeryüzünün diğer ülkeleri üzerinde kurduğu hegemonya, emperyalizm ve sömürü bu düzenin devamı ile mümkündü. Amerikan halkının hayat standardının yükseltilmesi kapitalizmin gelişmesine, bu ise emperyalizmin ve sömürünün sürdürülmesine ve nihayet bu da soğuk harbin devamına bağlı idi. Dünya gerginliğini azaltmaya çalışanlar düzen değişikliğini isteyen hainlerdi. Wall Street'de çöreklenmiş iş adamlarının, kapitalist çevrelerin kurup besledikleri gizli cunta, CIA ve Pentagon ikilisi buna müsaade edemezdi. Birinci Kennedy suikasti, 15 tanığının kanserinden ülserine, kalp sektesine kadar acaip ölümleriyle birlikte, faili meçhul cinayetler serisi halinde, tarihin karanlıklarına karıştırıldı. Daha birkaç ay önce barışçı zenci lider Martin Luther King'e yapılan suikast te bu serinin bir halkası olarak karanlıklara gömüldü. Hiç şüphe edilmesin ki, bu suikast ve cinayetlerin sürdürülüşünde Başkan Johnson ve yönetiminin direkt sorumluluk payı yoktur. Onlar ancak bulundukları yetkili durumları ile olayların gerçek yönlerini, oluşundan sonra kısmen sezinliyebiliyorlar ve fakat sükûtu tercih ediyorlar. Çünkü ahtapotun kendilerine doğru uzanan kollarını görüyorlar. Bunlara düşen son insanî görev suikastin kurbanına bütün Amerikan halkını dua etmeye çağırabilmektir artık.

Bugün Amerika, kapitalizmin devleşen gücünün ürünü olarak, içiçe iki hükûmet tarafından yönetilmektedir. Birincisi formel bir örgüt olarak halkı yönetmekte ve demokrasinin bilinen kuralları ile tanınmaktadır. Perde arkasındaki ikincisi ise Vietnam'dan Kore'ye, Endonezya'ya, Yunanistan'a ve Kongo'ya kadar her tarafta, oynatılan dramın gerçek yaratıcısı olarak, birincisini yönetmektedir. Özel sektör elindeki ağır harp sanayiinin dev üretimi için pazarların bulunması ve yaratılması, binlerce Amerikalı gencin hayatlarının pahasına bile olsa, Amerikan kapitalizminin en başta gelen görevidir.

Pekçok çıkarın barışa karşı oluşu, bugünkü gerginliğin ve işlenen suikastlerin başlıca nedenidir. Savaş ortadan kalkarsa, bundan maddî çıkarlarının zarara düşeceğini göernler sulha ve insanlığa karşıdırlar. Özel sektör harp sanayicilerinin görünen veya görünmeyen yollarla savaş kundakçılığı yapmaları, sulha ve insanlığa hizmet edenleri bertaraf etmeleri kendi çıkarları icabıdır. Dünya barışı için, insanlığın ıstırap veren olaylardan arınması için harp sanayiinin, bu yıkıcı endüstri kolunun, her tarafta, devlet tekeline alınmasından başka çare yoktur.

Kennedy'lerin dramı Amerikan demokrasisinin ayıbını ortaya koymuştur. Bu dram Amerikan toplumunu bunalıma sokacak ağırlıktadır. Bundan sonra da yine bir seri esrarengiz ölümler olacak ve 5 Haziran suikasti de, bu ölümlerle de yine faili meçhul cinayetler olarak tarihe intikal ettirilecektir. Fakat insanlığın kanayan vicdanı toplumları bunalıma soktuğu zaman da kapitalizm kendini yiyip tüketecek ve Romanın sonu gelecektir.

Toplumcu tiyatro yazarları Makbet — 68'i yazmağa koyulmuşlardır artık.

Olaylar - Olaylar

Tös Uyarıyor

İktidar, İmam — Hatip Okulları politikası ile güttüğü amaç, halkımızı emperyalizm ve kapitalizm tahakkümüne tutsak yapmaktır. Dış kaynaklar bunu desteklemektedir.

Türkiye Öğretmenler Sendikası Yürütme Kurulunca yayınlanan bildiride, bugün Türkiye'de 31.887 ilkokula karşı 12 bini resmî izinli 40 bin Kur'an Kursu olduğu, öğretmen okullarındaki 58 bin öğrenciye karşı 60 İmam — Hatip Okulunda 43 bin öğrenci okuduğu, son öğretim yılında 2 Öğretmen Okuluna karşı 20 İmam — Hatip Okulunun açıldığı belirtilmekte ve bu okullardaki gençlerin Atatürk düşmanı, lâik devlet düzenine karşı kişiler olarak yetiştirildikleri ifade edilerek: «Bunlarla elde edilmek istenilen amaç, Türkiye halkını emperyalizm ve kapitalizm tahakkümü ve zulmüne tutsak yapmaktır» denilmektedir.

İmam — Hatip Okullarındaki öğretim sisteminin eleştirildiği bildiride, bu okullarda yürütülen öğretim sisteminin Türk devlet kuruluşuna, Anayasa ilkelerine olanca açıklığıyla aykırı olduğu ve devrim kanunlarından Tevhid-i Tedrisat'ın açıkça çiğnendiği açıklanmaktadır.

Ayrıca, dış kaynaklardan da teşvik ve destek gördüğü belirtilen bu sonu belirsiz teokratik eğitime karşı, Anayasayı savunacağına namus sözü veren Cumhurbaşkanı başta olmak üzere bütün aydınların ve gençlik kuruluşlarının «Dur» denmesi istenmektedir.

Çerkezköy Savcısı Mehmet Feyyat Savcı Güvenliği İstiyor

AP iktidarının, eçim üzeri bir ay süre ile görevinden «Tedbir mahiyetinde» uzaklaştırılan Çerkezköy C. Savcısı Mehmet FEYYAT, bir bildiri ile, muhalefet liderlerine, yüksek dereceli hâkim ve savcılara ve tüm sorumlulara seslenmektedir.

Yüksek Savcılar Kurulu 2. Bölüm Başkanlığı 5.6.1968 tarihli kararla M. Feyyat hakkında verilen işten elçektirme kararı kaldırılmıştır. Fakat Savcıların yerlerini değiştirmeyi ve işten elçektirme kararları politikacılara yaranma gayretindeki umum müdürlere bırakılamaz. Adalet Müfettişleri Savcılar Kurulu emrine bağlanmalı ve öz lük işlerinin Adalet Bakanlığından Savcılar Kurulu'na nakledilmesi için kanun teklifi hazırlanmalıdır.

Balaban Hakkında Soruşturma

Balaban'ın GAZİ Dergisinin Ocak sayısında yayınlanan bir resminde, Orak — Çekiç görüldüğü iddiasiyle Ankara Savcılığınca soruşturma açılmıştır. Bursa Savcılığı tarafından ifadesi alındıktan sonra arkadaşımız Sorgu Yargıçlığına sevkedilmiştir.

T.M.G.T. nın Bildirisi

Robert Kennedy'nin öldürülmesi üzerine T.M.G.T. bir bildiri yayınlıyarak basına ve dünya gençlik teşkilâtlarına göndermiştir. Bildiride:

«Az gelişmiş ülkeleri ahlâk ve insanlık dışı kurallarla sömüren ve soyan, kendileri bu yollardan milyonlar kazanırken az gelişmiş ülkelerin daima yoksul kalmasına ve gelişmiş ülkelerle aralarındaki uçurumun gittikçe açılmasına sebebiyet veren; ABD deki büyük sermaye grupları, John F. Kennedy'den sonra Robert Kennedy'e yönelttikleri kurşunla, gerektiğinde Vietnam'da ve dünyanın bir çok az gelişmiş ülkelerinde görüldüğü üzere, yalnız az gelişmiş ülkelerin halklarını ve milliyetçi liderlerini değil kendi başkanlarını ve başkan adaylarını öldürmekten çekinmediklerini bir kere daha ortaya koymuşlardır.

Bu suikastler karşısında az gelişmiş ülke halkları ve gençlikleri ABD ile ilişkilerini yeniden gözden geçirmek zorunluluğunu duyacaklarıdır.

Bu cinayetleri önlemek için, vicdansız sermaye ve menfaatleri ABD nin kendi sınırları içine hapsetmek tek çıkar yol olarak görülmektedir. Bunun için Amerikan sömürüsünün devam ettiği bütün ülkelerin halklarını, bu sömürüye son vermek için savaşa çağırıyoruz. Çünkü ABD halkı ile birlikte bütün az gelişmiş ülkeler halklarının mutluluğu ve huzuru bu şarta bağlıdır» denmektedir.

Vahap Erdoğdu

(Baştarafı 1. de)

Millî demokratik devrimin tamamlanması gerektiğinin savunulması ve bu devrimin ne demek olduğunun açıklanması ve anltılması, T.C.K. nun 142 nci maddesinde yazılı komünizm propagandası suçunu teşkil etmez. Bu devrimin savunulması, Türkiyenin bağımsızlığına ve halkımızın çıkar ve yararına tamamen uygundur.

(Fidel Kinuşuyor) yazısında, Küba Devlet Başkanı Fidel Castro'nun bir konuşması özetlenmiştir. Bu konuşmada Castro, ülkesinin bağımsızlığı, ülkesinde sosyalizmin kurulması için yaptığı mücadeleyi anlatmakta ve Amerikan emperyalizminin bütün dünyada ve bu arada Kübada oynadığı oyunları ve uyguladığı sömürü sistemini anlatmaktadır. Bir ülkenin sosyal mücadele tarihini yazmak, yayınlamak suç olmadığı gibi, her hangi bir ülkenin devlet başkanının veya sosyal mücadelelerini yapan asker ve kumandanların konuşmalarını yayınlamak da suç değildir.

Bugün demokratik ülkelerde fikir suçu diye bir şey yoktur. İnsanlar düşüncelerinden dolayı yargılanmamakta ve tutuklanmamaktadır. Bu insanlık dışı işleme son verilmelidir. Alınan bilirkişi raporu karşısında suçluluk durumu ortadan kalkmış ve tutuklama sebepleri son bulmuştur. Vahap Erdoğdu'nun tahliyesine karar verilmesini isterim.» demiştir.

Mahkeme, Vahap Erdoğdu'nun tahliyesine, dosyanın mütalâa için savcıya verilmesine ve duruşmanın 18.6.1968 gününe bırakılmasına karar vermiştir.

SEÇİMLER ÜZERİNE NELER YAZDILAR

İLHAMİ SOYSAL:

Bu seçimler bir şeyi daha gösterdi. Din, iman o kadar önemli değilmiş. Ne Bölükbaşı'nın Elmalı Hocası «Şeyhülislâm hilâtı» na ve nurcuları toparlama çabalarına rağmen birşey yapabildi, ne de Alevilik anlayışı BP'ye yaradı...

Her konuşmasını «Tanrı Türkü korusun» diye noktalayan CKMP'yi ise seçmen bile korumadığı için olacak, oyları yüzler hanesini aşamadı bir türlü. TİP küçükler içinde tek parti. Bunca tehdide şantaja ve saldırıya göre TİP'in Belediye Başkanı, Senatör çıkarması zaten beklenemezdi, ama ilk rakamlar gösteriyor ki, oy yüzdesi geçen seçimlere göre artmış.

İlk sonuçların kesin olarak gösterdiği gerçek ise şu: Bu seçimlerin şeklî galibi AP ve Süleyman Bey olmasına rağmen, gerçek galip Ecevit'tir. Tek başına Ortanın Solunu savunan, partisinin içinden ve dışından, «Komünistlik» ithamlarına rağmen, oylarını korumakla dahi kalmıyor arttırıyor...

ÇETİN ALTAN:

Yüz kişide kırk kişinin seçime katılmadığı bir ara seçiminde onyedi cinayet işlenir altmış kişi yaralanırsa, çok daha heyecanlı geçecek bir genel seçimde neler olabileceğini şimdiden düşünmeniz gerekir...

Seçimlerin tam dökümü henüz bitmemiş bulunuyor.

Şimdiye kadar elde ettiğimiz sonuçlara göre AP nin Kısmî Senato Seçimlerindeki oy oranı yüzde 57 den yüzde 49'a düşmüş bulunuyor.

CHP'nin oranı ise yüzde 29'dan yüzde 33'e doğru yükselmiştir.

TİP ise yüzde 3.9'dan yüzde 5'e doğru bir artış çizmektedir.

Biz dün de belirttiğimiz gibi yüzde 6'lık bir oranı bekliyorduk sosyalist oyların yüzde elli artış kaydedeceği kanısındaydık.

CHP'nin ortanın soluna doğru açılması sosyalist akımın oy olarak gelişen parçasını kendi saflarına çektiği için yüzde altıyı tutturamadığımız anlaşılıyor.

Ancak tutucu güçlere karşı ilerici akımın genişliğine bir muhasebesi yapılırsa sonuç hiç de karamsarlık verecek ölçüde değildir. Sol kanat partilerinin oy ağırlığı 1965'de sadece yüzde 3.8 olarak Meclise girmişken 1968 Ara Seçimlerinde bu ağırlık CHP'nin de sola açılmasıyla yüzde 38 ölçüsünde bir ağırlık kazanmıştır. Buna karşılık sağ kanat partilerin bir kısmı silinmiş geri kalanının hiç biri de tek başına yüzde elliyi aşamamıştır.

İLHAN SELÇUK:

«...açıktır ki bu seçimler halkın gerçek eğilimlerini yansıtmaktan çok, halk üstünde kurulan sulta'nın iradesini belirtmektedir. Komprador — mütegallibe — softa üçlemesi Türkiye'de seçim sandığına hâkimdir. 2 Haziran seçimlerinde bu gerçeği değiştirecek, ve iyimserliğe yol açacak bir işaret bulamadık...

2 Haziran seçimleri Türkiye'de yirmi yıldan beri süren gelenek, yörüngesindedir. Ne var ki bazı gerçekleri mimlemek bakımından ayrıca yararı dokunmuştur:

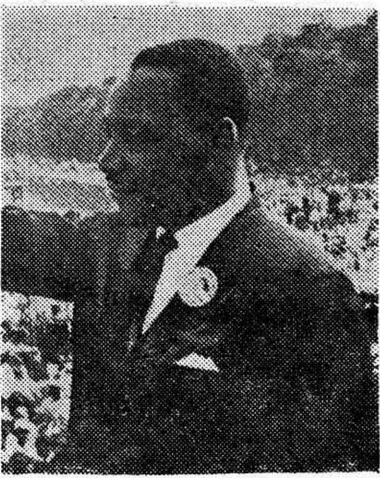
1 — Türkiye'de seçim mücadelesi sağ — sol tartışmasına artık iyice oturmuştur AP yağlı vücuduyla sağ köşeye alabildiğine yayıldığından açık kalan sol köşedir. CHP sol muhalefeti benimsemek zorunda bulunduğunu sezmiştir. Bu tutum, ana muhalefet partisiyle iktidar partisi arasındaki farkı halk gözünde belirlediği gibi partinin yeniden canlanmasını sağlamıştır.

2 — Haziran seçimleri bir soruya daha açık ve seçik cevap vermiştir: Ardına kompradorun kasasını ve mütegallibenin kesesini alamıyan dinsel akımların ayakta duramadığı belli olmuştur.

3 — Güven Partisi, milliyetçi sol devrimciliğine dönüşen CHP yi yıkmak yolunda kompradorların beslediği politikacılar kulübü haline gelmiştir. GP'nin Parlâmentoda otuzu aşkın mebusu vardır. Aldığı oylar ise yüzde beş dolaylarındadır. Bu sıska vücut bu anormal başı taşıyamaz.

4 — Türkiye İşçi Partisi umut edilen oy artışına kavuşamamıştır. Sosyalizmin halk katlarına işlemesi kolay bir iş değildir. Çünkü komprador — mütegallibe — softa üçlemesinin seçmen üstündeki nüfuzunu seçim alanında kırmak ve tutuculuğun sultasını seçim sandığında eritmek uzun bir zamanın işidir.

2 Haziran seçimlerinde açık seçik görülen tutucu güçlerle devrimci güçler hesaplaşmasında her zaman olduğu gibi oy sandığının «geriye dönük iktidara» yeşil ışık yakmasıdır. Biz diyoruz ki kimse bu işe şaşmaya!... Çünkü yirmi yıldan beri her seçimde şaşmak için biraz saf, veya daha açıkçası bön olmak gerekir. Bilimsel açıdan ortaya çıkan bir gerçek daha varsa o da şudur: BUGÜN TÜRKİYE'DE ÜSTE ÇIKAN SAĞ — SOL ÇELİŞMESİ, EMPERYALİZMİN TEMSİLCİLERİYLE ANTİEMPERYALİST DEVRİMCİ GÜÇLER ARASINDADIR, SOSYALİZM — KAPİTALİZM ÇELİŞMESİ AKTÜEL BİR MESELE OLARAK ORTAYA ÇIKMAMIŞTIR. VE GELECEK GÜNLERİN DÂVASI OLARAK BEKLEMEKTEDİR...

emperyalizm liberal çocuklarını yiyor

Bir Kennedy daha bir suikastle hayatından oldu. Amerika'da varolan düzene, saldırganlığa, büyük iş ve işçi ağalarının oyunlarına karşı çıkanların sonu artık bir kurşunla bitiyor. Son senelerde üç büyük suikast oldu. Birincisinde Amerikan Cumhurbaşkanı John F. Kennedy, onbinlerce kişinin katıldığı bir karşılama töreninde, karısının yanında canavarca kurşunlandı. Hastahaneye varmadan öldü. Sözde bir katil tutuldu. Ama bu katil zanlısı konuşamasın diye bir gangster çömezinin eliyle ve polisleirn kolunda öldürüldü. Ortaya şahit olarak çıkacak 15 kişi de türlü şekillerde öldürüldü. Nihayet Kennedy'nin katil zanlısını öldüren de hapishanede öldü.

Martin Luther King, Zencilerin barışçı ve yatıştırıcı lideri de güpegündüz, şehrin işlek bir caddesindeki otelinde öldürüldü. Katil aradan geçen iki aya rağmen hâlâ yakalanamadı. En modern, elektronik makinelerle donatılmış bulunan Amerikan polisinin, kalabalık bir caddede öldürülen bir maruf kişinin katilini bulamayışının dedikodusu süregiderken bu kez, zenci haklarının lehinde, büyük patornların ve büyük gangster tipi sendikacıların hoşlanmadığı, John F. Kennedy'nin, Amerika'nın 35 nci Cumhurbaşkanının kardeşi, New York Senatörü, eski Adalet Bakanı, Cumhurbaşkanı Adayı Robert F. Kennedy Los Angeles gibi kalabalık bir şehirde, maruf bir otelde, yine kurşunlanarak öldürüldü. Dikkat edelim, öldürülenler alalâde yurttaşlar değildir. Biri Amerikan polisinin güvenliğini üzerine aldığı Cumhurbaşkanıdır, diğeri 25 — 30 milyon Zencinin lider kabul ettiği bir kişidir. Sonuncusu bir Senatördür, milyoner bir kişidir, özel muhafızlarla ayrıca korunmaktadır. Ve her üçü de Amerika'da sosyal öze dokunan bir değişikliği ağızlarına aldıkları için hem de kalabalık caddelerde kurşunlanmışlardır. Bir de alalâde Amerikan yurttaşını düşünün. Böyle canavarca teşkilâtlanmış, fanatiği, milyoneri, gangsteri, elele vermiş bir toplumda düzen değişikliği için ağzını açsa başına neler gelir, onu düşünün. Düşündükten sonra Amerika'daki demokrasi modasına inanın.

Kennedy'ler kimdi? Ailenin en çok mürekkep yalamış ferdi John Kennedy, Waldorf Astoria'da televizyonlar için düzenlenen toplantıda, Kennedy'lerin ne istediğini şöyle anlatıyordu: «Dünya yenileniyor. Genç uluslar meydana çıkıyor, genç liderler dünyayı yenileştiriyor, gençleştiriyor. Amerika'da yeni ufuklar aramalıdır. Yeni ahlâk idealleri, yeni liderler, yeni fikirler peşinde olmalıdrı.» Kennedy'ler bundan fazla şey söylemediler hiç bir zaman. Gerçi dış politikada Küba'da Domuzlar Körfezi çıkarması Kennedy'nin Cumhurbaşkanlığı şimdi ölen II. nci Kennedy'nin de Adalet Bakanlığı zamanında yapıldı. Ve Küba'dan Sovyet üselrinin sökülmesini ultimatomla talep eden de, bunun için bir dünya savaşını göze alan da Kennedy hükûmetidir. Ancak Kennedy'ler bir konuda Amerikan toplumunun püf noktasını görüp, Amerikan toplumunu sallamayı amaç edinmişlerdi. Bu püf nokta büyük sermaye patronları ile işçi patronları arasında, sömürücü düzeni sürdürmek için kurulmuş anlaşma idi. Robert Kennedy ilk ününü bu ağa sendikacılarla yaptığı savaşta kazandı. Ta o zaman gangsterlerce ölümle tehdit edildi. Arkasından John Kennedy bir Senatör olarak, sendikacıların yetkilerini ve dalaverelerini kısıtlayacak bir kanun getirdi. Sonra, seçim kampanyasında Amerika'nın yeni bir toplum olması gerektiğini savundu. Yeni düzen, eskisinin yıkılmasıyla kurulur. İş adamları Kennedy'nin karşısına çıktılar. Hiçten bir rakip, Nixon, karşısında zaferi zar zor kazandı.

Kennedy'ler kurnazdı gûya. Büyük patronlar pirelenmesin dediler. Onların adamları olan Mc. Namara'yı, Dean Rusk'ı kabineye aldılar. İlk siyasal suikaste de Domuzlar Körfezi çıkarmasında uğradılar. Kennedy'ler orada şöyle yanıltıldılar: «Küba'da komünist rejim yıkıldı, yıkılacak. Destekleyelim mültecileri, çıksınlar Küba'ya. Bize göre bir rejim kursunlar». Kennedy bilhassa Mc. Namara ve CIA Başkanının bu işteki ihanetini çabuk anladı. Mülteci savaşını bir Amerikan savaşı haline sokmayı reddetti. Durumu feci idi. Ne barışçılara, ne de savaşçılara yarandı. Ama Sovyet üslerini Küba'dan kaldırarak, kayıplarını yeniden kazandı. Prestiji arttı. Anlatılanlar doğru ise, gerek birinci Küba kararında ve gerekse ikincisinde Robert, ağabeysi John'a çok etkili olmuştur. Bu anlatılanların doğru olması çok mümkündür. Çünkü bu tarihten sonradır ki, Robert Amerikan yönetiminde ikinci adam durumuna girmiştir.

John'a bir dereceye kıadar tahammül gösteren büyük patronlar Robert'i tahammülfersa buluyorlardı. Ona «Kızıl» diyen çevreler bile vardı. Dış politikada bocalayan Kennedy'ler içerde kararlı bir şekilde yeni bir Amerikan toplumuna doğru ilerliyorlardı. Önce çelik firmalarının fiat artışı taleplerini reddettiler. Sonra Zencilerin oy haklarını tam garantiye aldılar. Sonra bir yandan vergileri azalttılar, ama petrolcülerin «Tükenme Payı» nı indireceklerini ilân ettiler. Burada kıyamet koptu.

Kennedy'nin kurmay heyetinde bulunan, Amerika'nın en büyük vergi hukukcu profesörü Sarey, Kennedy'nin katlinden sonra derslerinde açık açık bunun petrolcülerle ilgisi olduğunu söyledi. Ama sadece petrolcüler değil, çelikçiler, sendika ağaları, zencilerin oy hakkına kızan ırkçılar da Kennedy'nin amansız düşmanı idi. Sonra bunlara Kennedy'nin hoşlanmadığı ve bir çok kez azarladığı Amerikan casusluk örgütü de katıldı. Onları askerler izledi. Bu koalisyonun hazırladığı komplo ile Kennedy dünyadan ayrıldı. Onunla beraber, ya da ondan sonra 15 şahit de beraber Kennedy ailesinden bu felâketten sonra geride kalması beklenirdi. Ama İrlandalılar inatçıdır. Kennedy, New York Senatörlüğüne adaylığını koyduğunda Sydneytens adlı bir barışçı ve sosyal adaletçi — ama Marksist değilim der — şu ön yorumda bulunuyordu: «Bu iş Senatörlükte bitmez. 1968 seçimlerinde Beyaz Saraya kadar uzanır. Ama Bob çok tehlikeli bir maceraya giriyor. John Kennedy'ye tahammül edemiyenler Bob Kennedy'ye hiç tahammül edemiyecektir.» Bob Kennedy öldü. Ama ölümünü Araplardan, Komünistlerden birine yükleme komplosu da beraber kuruldu. Kennedy'yi, Arap — İsrail harbindeki Amerika'nın tutumundan dolayı öldürmüş olmak, sadece bir deli saçmasıdır. Amerika'nın tutumuna karşı olan bir Arap, eğer bunun sorumlularını arıyorsa bunların başı Beyaz Saray'dadır. Kennedy Arap — İsrail harbinde sadece bir Senatördü. Elbette bu yalanlar bir süre sonra fiyasko verecektir.

Kennedy'yi öldüren, sosyal adaletin, hür fikrin zerresine tahammül edemiyen, Vietnamda çocukları, kadınları boğazlıyan canavar ruhtur. Bu ruhun temsilcisi, kanlı Amerikan sermayesinin yönettiği Amerikan Hükûmetidir.

A.B.K.

---

kennedy'leri kim öldürüyor?

Kennedy'leri kim öldürüyor? Bunu kundaktaki çocuk bile öğrenebilir. Bir avuç Finans — Kapitalist (milyarder şirket) Vietnam'da öldürmek için, Amerika'da da öldürmek zorundadır. Bu açık.

Milyarder haydutların, züğürt eşkiyacıktan ayrımı: Korkaklığı ve kalleşlikleridir. Her zengin derebeyi, düşmanını eliyle öldürmez, öldürtür. Maşa dururken elini ateşe sokmaz. Kapitalizmin DEREBEYİLİK (yâni ÖLÜM) çağı olan Emperyalizmin milyarder derebeyileri de, içlerinde düşünmiye çalışan Kennedy'leri öldürmek için iki maşa kullanıyor: MAFİA — CİA... Ne var ki bu maşalar bile kendi yerli — millî kollarıyla adam öldürmüyorlar. Aylıklı katillerini de —aşırı kârları gibi— geri ülkelerin mukaddesatçı tılsımlarından seçiyorlar.

Yeryüzünde İngiliz emperyalizminin casuslar fideliği olan Yakın Doğuda dünyanın en geri ve en bunalmış Ürdün halkı bulunmasaydı: Amerikan Emperyalizmi, Amerikan milletini haydutça sürülen SÜRÜ haline getirmek ve düşünemez kılmak için beyinlere tabanca sıkan Sirhan Bişara'ları böylesine kolayca ve ucuza köpekleştiremezdi. İnsanlık bir bütündür. Her cinayet o bütünlüğün toptan eseridir.

Çok dikkat edelim. Kıvırcık saçlı cıva yapılı Sirhan Bişara nasıl seçilmiş ve hazırlanmıştır? Belli. İikni Evren Savaşından sonra İngiliz Entelicens Servisi, Amerikan CİA sını, Yakın Doğu'da açılan «boşluğu» doldurmıya çağırdı. Çünkü Emperyalizmin en bayağı yalla beslenmiye alıştırılmış en terbiyeli çoban köpeği cinsi Yakın Doğu'da bulunuyordu.

Sirhan Bişara 25 yaşında bir müstahdem — öğrencidir. Los Angeles ajansına göre: «11 yıl önce Amerika'ya göç etmiştir.» Demek Bişara 14 yaşından beri CİA ağında Amerika'ya çekilmiştir. İt yavru iken tasmalanıp aç açına kuduzlaştırılır. Ürdün'lü aç köpekçik nasıl yetiştirilmiş? Gene ajans yazıyor:

«Kaatili anlatanlar onda şu özelliklerin bulunduğunu söylüyorlar: 1 — PARAya çok düşkün, 2 — KİŞİSEL haklarda çok titiz, 3 — ARAP dâvasına hararetle inanmıştır.»

İşte Finans — Kapitalin geri ülke insanlarını köpekleştirmek için tutturduğu üç yol:

1. KİŞİSEL çıkarları TOPLUM ülküsünden üstün tut. İnsanlık ne kelime? Amerika'yı dünyanın en büyük zenginliğine kavuşturan sistem özel teşebbüs girişkinliği değil midir? Külâhını kurtaran kaptandır.

2. PARA iiçn kendini değil, yedi göbek sülâleni sat, becerikli sayılırsın. Amerikan Bilginlerinin herkese akıl veren kitapları: «Çubuğunu yak, keyfine bak!» başlığını taşımıyor mu?

Dini KİŞİ çıkarı, imanı PARA olan kapitalizm için, satılık kaatil olmaktan korkacak ne var? ÖZEL TEŞEBBÜS — PARA: Amerika'nın bütün insanlığı hayvanlaştırmak metodudur. Hayvanlar sürüsü içinde Amerikan Emperyalizminin itçe fedailiğini kim üstüne alacak? O zaman üçüncü şık imdada yetişiyor:

3. MİLLİYETÇİLİK: Her Amerika'lı KİŞİ çıkarını Kennedy'leri öldürmekte bulmıyabilir. O zaman CİA, Amerika'da tüketilmiş bir kapitalizm metaı olarak, sözde Milliyetçi Şovinizm ham maddesini Ürdün'den Amerika'ya «GÖÇMEN» kılığında İTHAL edip elinde tutuyor.

Onun için Emperyalizm iki kolla (hem sağ eliyle, hem sol eliyle) kumarını oynuyor. Bir yanda, bütün ülkelerin üstün Finans — Kapitalistlerini banka kâbelerinin kubbesi altında evrensel bir haydutlar çetesi olarak, her türlü Din, İman, Vatan, Millet sınırını hiçe saymış kozmopolitler durumunda hizaya getiriyor. Ötede, aynı Finans — Kapitalin bekçi köpekliğini yaptırmak üzere, her ülkede: Arap Milliyetçiliği — Cermen Irkçılığı — Türk Kafatasçılığı ve ilh. biçiminde 14 yaşından beri uluslararası aylıklı askerler yetiştiriyor.

O zaman Emperyalist casusları, diledikleri yerde en açık cinayetlerini bilimcil tekniğin bütün incelikleriyle maskeliyebiliyor. Hayvanlaştırdığı 200 milyonluk Amerikan sürüsü şoke edeceğini umduğu 2 milyar yeryüzü insanı önünde son katekullisini iyi yutturabilmek için, kiralık kaatile bir not defteri tutturuyor. Bu defterin bir köşeciğine:

«5 Haziran 1968 den önce Kennedy öldürülmelidir» emrini yazdırıyor.

Geriye kalan: «Hâtıra defterinde yirmişer sayfalık iki kısım (TAM 40 SAYFA!) AMERİKAN ALEYHTARLIĞINA ayrılmıştır. Bu arada, Orta Doğu uyuşmazlığından da söz edilmektedir.» diyor ajanslar. Emperyalizm canavarlığının bu kahpe diyalektiği anlaşılmadıkça, hiç bir şey anlaşılmamıştır.

Bakın ne güzel sahneye konuluyor. Bir «GAZETECİ» (CİA ajanı), Amerika'daki Ürdün elçiliğine gönderiliyor. Elçilik sözcüsü (başka CİA ajanı), tıpkı:

— «Allahaşkınıza kanun altında yaşayınız!»

diyen Johnson gibi, timsah gözyaşları dökerek «facia» ya «eser» ederken Bişara'yı dürten nedeni şuna bağlıyor: Kennedy, geçen gün Amerika'nın İsrail'e verdiği sözden söz etmiş te, «ARAP DÂVASI» güden Ürdün'lü Ortodoks, müslüman Araplığın gayreti ile, Katolik Kennedy'yi Yahudi aşkından ötürü vurmuş...

İsrail, Araplığa saldırdığı gün, kımıldamıyan Bişara, İsrail'e yardım eden Johnson, Amerika'ya mekik dokuyan İsrail Uluları dururken, tam Johnson'u devireceği sıra Kennedy'ye kurşun sıkıyor. Bu «Arap milliyetçisi» nin:

«Komşuları (CİA komşuları) ailenin yahudi düşmanlığı ile tanındıklarını söylemişlerdir.»

İnnanırız. Belki de Kennedy sülâlesinde bir yahudi kanı bulunmuştur.

Tevekkeli bizim dolmuş şoförü Cemal Koç, şöyle bir fare tutmuyor:

— «Ben, onu bunu bilmem, abi, bu iş Komonistlerin işi.»

Ha gayret, koçlarım! Allah size bu kafayı düşünmek için değil, komonizlere toslamak için vermiş. Sirhan'ların ikliminde Amerikan damızlığı kurbanlık koç aranıyor.

Hikmet Kıvılcımlı

TİP MP 175 923 1546 283
134 000 AP CHP CKMP BP
YTP 147 052 890

seçimler ve pa

Seçimler bitti, fakat yorumları hâlâ bitmedi. Araya Kennedy suikasti girmeseydi, yine gazetelerin ilk sayfalarını, liderlerin bu yorumlarla ilgili demeçleri işgal edecekti. Bu seçimlerin önce niteliğine bakalım, bir yorumda bulunmak için.

İktidarı değiştirecek seçimler değildi bunlar. Ama yurd çapında epeyce önemli seçimlerdi. İlk olarak partilerin yurd içinde ne kadar yayılabildiğini gösterecekti. En ücra köşelere kadar yayılmış belediyelerin kadroları için, partiler aday gösterecek, pusla yetiştirecek ve buralarda güçlerini gösterecekti.

Halk, kendine çok yakın bir yönetimi etkileyecek mahallî seçimlere karşı çok ilgiliydi. Bu ilgi ile hattâ kendi parti disiplinine bile karşı çıktı, partililer. Disiplin uğrunda pire için yorgan yakan TİP. te bile, mahallî örgütler yer yer genel merkezlerin karşısına çıktılar. Bu sarsıntı en büyük etkisini Adalet Partisinde gösterdi.

1946 dan beri açık farklarla DP. ve AP. ye oy vermiş olan Bursa ve Balıkesir illerinde bile, AP. kendi mahallî örgütlerin desteklediği bağımsız adaylara karşı, belediye başkanlığı seçimini kaybetti. Adanada AP., Ankarada CHP. örgütleri, kendi adaylarını gönülle desteklemediler. Buralarda seçimler bu nedenle rakip partilere kaptırıldı. AP. ve CHP. bu parti içi çekişmelerin büyük kurbanı oldular. TİP.' de de bir ölçüde aday seçiminde mırıltılar oldu. Haysiyet Divanına sevkedilenler oldu. Ancak, bu karışıklıklar daha çok partinin Belediye Meclisi ve İl Genel Meclisi için İstanbulda söz konusu oldu. Şüphesiz, partili adayların kazanma şanslarının sadece buralarda kuvvetli oluşunun etkisi büyük oldu.

İkinci bir özellik, seçimlerin bir kısmının ortak oy pusulası ile yapılırken önemli bir kısmının (mahallî seçimlerin) ortak oy pusulasız yapılışı idi. Burada küçük partiler ve hele TİP. ortak oy pusulasında aldığı oylarını elde edemedi. Partinin hele, ikinci büyük il ve başkent olan Ankara'daki seçim yenilgisi çok açıktı.

TİP. OYLARI :

Türkiye İşçi Partisinin, bu seçimlerde büyük ümitleri vardı. Oy oranının yüzde 100 - yüzde 200 artacağını söylüyorlardı. İzmir'de bir senatörlük garanti idi, onlara göre. Adana'da oy sayısı en az 15 bini bulacaktı, bir TİP yetkilisine göre. Bunlar olmadı. Gerçi TİP. 24 ilde senato seçiminde oy sayısını 1965'e göre çok artırmıştı. 1965 te senato seçimleri yapılan 24 ilden 16 sında seçime giren TİP. 76702 oy almıştı, oy oranı da yüzde 2,41 idi. 1968 de seçime girilen yer sayısı 24'e çıkmış, oylar da 150.303'e ve oy oranı yüzde 4,69'a fırlamıştı. Ancak ajans, radyo ve gazete haberleri eksik (yorumlanıyordu)

TİP. 1965 te girmeyip, 1968 de ilk kez katıldığı illerde (Sinop, Kastamonu, Kırşehir, Nevşehir, Çorum, Çankırı, Bitlis) 24.398 oy almıştır. Bu artışı bir güç artışı ya da net oy artışı olarak yorumlama olanağı yoktur. Diğer taraftan oy artışının diğer büyük bir kısmının, bir tek ilden gelişi de, doğrusu bu başarı şeklindeki artışın, aşağıdaki tahlillerle de anlaşılacağı üzere, aldatıcı olduğunu göstermektedir.

Şimdi TİP, oylarını tahlile geçmeden önce, artışın kendi üzerinde duralım:

— TİP. 24 ilde Senato ve bunun yanısıra 4 ilde (Çorum'da aynı zamanda Senato seçimi olduğundan, hesaba katılmamaktadır) Milletvekilliği seçimine girmiş 199 bin oy almıştır. Bu illerden 1965 te TİP. 28 ilden 22 sinde seçime girmiş ve 152 bin oy almıştır. Artış 48 bin civarındadır. Bunun 24 bini yeni seçime girilen illerden, 16 bini ise sadece Malatya ilindeki artıştan ileri gelmektedir. Yani bu iki etken, tarafsızlaştırıldıkta, net oy artışı sadece 8 bindir. Gerek bu artışın, gerekse yüzde 2 yi geçen oran artışının da önemini fazla büyütmemekte yarar vardır. Oy oranı yüzde 2,42 den yüzde 4,69'a yükselmiştir, ama rakamlar bir başa güreşme iddiası yanında, çok gülünç kalmaktadır. Oysa aşağıdaki noktalar da hesaba katılmalıdır :

TİP. OYLARI KARARSIZ

Bir yüksek orana vardıktan sonra, TİP. oyları kararsız bir durum almaktadır. Bunu yüzde 5 oranının birkaç kez aşıldığı üç ilde aynen görelim :

1) **Diyarbakır'da :** Diyarbakır'da TİP. 1965 te oyların yüzde 8 ini bulan 8867 oy almıştır. Oyların büyük bir kısmı liste başında bulunan Tarık Ziya Ekinci'nin ilçesi olan Lice'den gelmiştir.

— 1966 Senato seçimlerinde TİP. in Lice'deki oyları azalmakla beraber, Diyarbakır'daki oy oranı yükselerek, yüzde 12 yi bulmuştur. Bu da aday Canip Yıldırım'ın kişiliği ile açıklanabilir.

— 1968 de ise TİP. oyları tepetakla üçte bire kadar düşmüştür, yani yüzde 12 den, yüzde 3,55 e kadar.

Bu görünüş Diyarbakır'da TİP. e verilen oyların, sosyalizme verilmiş oylar olduğu hakkındaki iddiayı çürütmektedir.

2) **Maraş'ta :** Maraş ilinde 1965 yılında TİP. oyların yüzde 1,97 sini almıştır. Bu oylar 1966 da birden artarak yüzde 6,3 e yükselmiştir. Ama 1968 de her yerde TİP. oyları, genel olarak artarken, burada yüzde 5,97 ye düşmüştür. Düşüş oranı yüzde 12,5 tur.

3) **İstanbul'da :** TİP. 1965 te İstanbul'da tam 49.422 oy almıştır. Oy oranı yüzde 7,92 dir. 1966 da TİP. oyları sayı olarak azalıp (üçte bir gibi önemli oranda) düşmüştür. Muteber oylara olan oran da yüzde 7,52 dir.

1968 de oy oranı yüzde 8,52 ye yükselmekle beraber, 1965 oy sayısından 13.276 ve yüzde 26 kadar eksiktir. TİP. e 1965 te verilen 49.422 oy, sosyalizme verilmiş ve de TİP. in sosyalist parti olduğuna inanılarak verilmiş oylar mıdır? Bu sorunun karşılığı evet ise, ikinci soru: Oylar bu seçmenler sosyalistlikten vazgeçtikleri için mi azaldı? Yoksa bu kişiler TİP. in sosyalist parti olmadığı yolunda bir kanıya mı vardılar?

Hem 1965, hem de 1966 ve 1968 seçimlerine katılan sadece üç il vardır ve bu illerdeki oy dalgalanmalarını, yukarıda anlattık. Bu dalgalanmalar, ilçe ilçe yapılacak incelemelerde daha da belirli olacaktır.

MAHALLÎ SEÇİMLERDE YENİLGİ :

Kaldı ki mahallî seçimlerde TİP. müthiş bir yenilgiye uğramış, teşkilât ve kadro zaafı her yerde açıkça göze batmıştır. Parti bir tek köy belediyesinde bile başkanlık sandalyesi alamamıştır. 1965 te oyların büyük çoğunluğunun alındığı Lice'de bile, bu kez belediye başkanlığını CHP. kazanmıştır. Istanbul gibi örgütü en kuvvetli bulunduğu bir ilde Belediye Meclisinin 102 üyesinden ancak 3 ünü, İl Genel Meclisinin 103 üyesinden ancak 2 sini TİP. kazanabilmiştir. 1969 da başa güreşmeye herhalde bu örgüt gücü yetmiyecekir.

Bu noka üzerinde biraz daha durmak isteriz: Doktrini karar bulmuş, örgütü oturmuş bir sosyalist partiye, oy kullanan seçmen senatör için, kime oy verirse, milletvekilliği için kime oy verirse, diğer seçim adayları için de, aynı oyları kullanır. Seçim sırasında, İstanbul'da durum böyle olmamıştır. İstanbul'da oy ayrımında bulunarak, gözlem yaptığımız sandıklarda TİP. belediye üyeleri için, Milletvekili seçiminde kazandığı oyları alamamıştır. Bunu hemen ortak oy pusulası ile izah edenler bulunabilir; fakat bizim gördüğümüz sandıklarda TİP. oy pusulası vardı, yani bu etken. buralarda aleyhte işlememiştir. Bu olguyu iki şekilde yorumlamak mümkündür:

1) TİP. adayları, çevrelerinde o kadar silik kişiler idi ki, Milletvekilliği için TİP. e oy verenler bile, bu adaylara oy vermediler, 2) Ya da TİP. seçmenleri kararsız ve yeterli ölçüde bilinçli olmayan seçmenlerdir.

Yukarıdaki nedenlerle TİP. yöneticilerinin ve ortanın solundaki ve sol eğilimli yazarların yorumlarındaki kıvancı biz duyamıyoruz. TİP. yöneticileri çok partili, genel oylu bir iktidar yarışında, hem stratejilerini, hem de taktiklerini gözden geçirmeliler, eleştirileri sabır ve hoşgörürlülükle değerlendirmelidirler.

KİM, NEREDEN VE KİMLERDEN OY ALDI ?

AP. nin oyları şehirlerde yinê gecekondu semtlerinden çığ gibi gelip, ilçe sayımlarına girdi. Taban kayıyor iddiası, boşunaydı. Levent, Şişli gibi hali vakti yerinde semtlerde, AP. ile CHP. yine başabaştı. Bazı yerlerde CHP. mütevazı bir farkla ilerdeydi. Ama bir Gültepe'ye geçilince, oylar derhal farkediyordu. Buralarda CHP. oyları 20 — 30 a, TİP. oyları ise (0 - 5) e iniyordu. AP. bunun gibi, Ankara'da da Çankaya ve Yenimahalle'de Belediye Başkanlığı seçiminde yenilirken, Altındağ ve Merkez ilçe gibi küçük esnaf ve işçilerin (odacıların, küçük memurun da) oturup oy verdiği ilçelerde büyük farklar yaptı.

Ankara Belediye seçimlerini bu şekilde kazandı. Bu arada sendikacı bir aday, Osman Soğukpınar, AP. nin zaferini kolaylaştırdı. (Bu konuya aşağıda daha ayrıntılı olarak değineceğiz.)

Sadece gençler, üniversite yurtları, CHP. ve TİP. e oy verdiler. Bu iki parti, yurtlar ve üniversite çevrelerinde oyları paylaştılar. İzmir'de TİP. ve CHP. Alsancak ve Göztepe ile Karşıyaka'da kazandıklarını, işçi ve fakir sandıklarında kaybettiler.

YER YER GÜÇBİRLİĞİ

Belediye seçimlerinde, başkanlık için çoğunluk, üyelik için nisbî sistem uygulanacaktı. Bu nedenle güçbirliği yapan, yakın eğilimli seçmenler oldu mu? Bunu daha ayrıntılı rakamlar ortaya gelince göreceğiz. Ancak ilk ve tamam olmayan izlenimlere göre, en büyük güçbirliğini AP. seçmeni yaptı. Kendi bünyesinden çıkan bağımsız belediye başkanı için oyunu AP. den esirgerken, böylece CHP. ve diğer adayların şansını kılarken, Belediye Meclisi üyeleri için yine partileri olan AP. ye oy verdiler. Öyle ki, oyların AP. ile bağımsızlar arasında bölünüp, diğer partinin seçim kazandığı il'e rastlanmadı.

Bu çok anlamlı bir güçbirliği idi. Bunun yanında, Adana'da AP. nin antipatik belediye başkanı adayı Ali Sepiciyi kazandırmamak için, TİP. liler dahil, seçmenler parti düşüncesini bir tarafa bırakarak CHP. adayı üzerinde güçbirliği yapıp, CHP. adayını kazandırdılar. Bunun gibi, üniversite sandıklarının birçoğunda oylar, CHP. Belediye Başkan adayına, fakat TİP. Belediye Meclisi adaylarına kullanıldı. Ancak bu örnekler, AP. seçmeninin güçbirliği davranışı yanında çok cılız kaldı.

ADAYLAR : Adaylar hakkında yapılacak bir inceleme de, herhalde yararlı olacaktır. Yalnız, bir şey belli oldu ki, sendikacı aday oy getiren aday değildir. Bunu Osman Soğukpınar'ın adaylığı açık olarak göstermiştir. Soğukpınar ile belediye başkanlığı yarışına giren CHP.; 1957 den beri, ilk kez Ankara içinde seçimi kaybetti. Bunun gibi, TİP. in Ankaradaki sendikacı adayı, da partisine herhalde yararlı olmadı. Sendikacıyı işçi olarak gören ve bu suretle sendikacının gönlünü hoş ederek işçiye indiğini sananlar, aslında feci bir şekilde yorulmaktadırlar. Türkiye'de aslında sendikacı, eğilimlerini şartlara göre açıklayan ve ayarlıyan, işçinin yanında değil, karşısında gördüğü, işçinin hayat standardının çok üstünde yaşıyan bir kişidir. Bu kişiliği ile de, oy getirmeyip, oy kaçırmaktadır.

İyi niyetli bazı sendikacı davranışları bile, bu ana çizgiyi silip, hafifletemiyor; işçinin kafasında. Çünkü, o, şunun bilincine varmıştır: Sendikacı, bugünkü düzenin bir parçasıdır.

Bir de ağadan adaylar üzerinde durmak gerekir. Bu tip adaylar, TİP. de bile olsa, oy toplayan kişiler oluyor Doğu'da. Bunun son örneği, Diyarbakır Milletvekili seçimlerinde izlendi. Diyarbakır 'da MP. nin parti tarihinde varlık göstermediğini herkes bilir. Durum bu iken, bu seçimlerde bir ağa aday ile seçimlere giren MP. geçerli oyların üçtebirini almak marifetini (!) göstermiştir. TİP. in yüzünü nasıl Malatya güldürmüşse ve yüzdeyi yükseltmişse, MP. yi de oy oranı bakımından kurtaran Diyarbakır olmuştur.

Ancak bu gözlem, TİP in her yerde oyunu serbestçe veren yurttaşlar bulunduğu varsayımını ve ağa adaylar ile kazandığı Diyaıbakır seçim sonuçları üzerinde kurulan hayallerin pembeliğini herhalde bozmuştur.

KÖY - ŞEHİR OYLARI :

Acaba, köy oyları ile şehir oylarının dağılışında bir fark var mı? Ayrıntılı sayılar yok elimizde. Ama bazı varsayımlarda bulunabiliriz. TİP. in Senato ve Milletvekilliği seçimleri için aldığı oyların 50 bini yani dörtte biri, nüfusu 200 binin üstünde olan yerlerden (İstanbul, İzmir, Adana) elde edildi. Anadolu'da köylü nüfusun bol olduğu yerlerde Malatya ve Adana'nın Ceyhan ilçesinde durum TİP. için elverişli ve sevindirici oldu. Ancak daha köklü bir sonuca varmak için, mutlaka Ege ve Konya köylerine ait sandıkların sonuçlarını beklemek gerekmektedir. Bununla beraber, TİP. in asıl gövdesini hâlâ, oy olarak, şehirlerden, hem de 100 binin üstünde nüfusa sahip şehirlerden aldığını söylemek yanlış olmıyacaktır.

Oy dağılımı sırasında bir de şu, nokta gözden kaçmamaktadır: Ankara, İstanbul ve İzmir gibi büyük kentler dışında, TİP. oyları, AP. nin kuvvetli olmadığı iller dışında güven vericidir. TİP. oylarının göze çarpar şekilde arttığı Malatya ve Sivas, genel olarak CHP. ye gönül vermiş, oy vermiş illerdir. Bu illerden Malatya'da her zaman. 1946 dan beri, CHP. seçimleri ezici farklarla almıştır. Sivas ise 1951 gibi, DP. nin şahlanış günlerinde, ara seçimlerde CHP. ye oy vermiş, 1957 ve 1961 de yine CHP. yi kazandırmıştır. Bu seçimlerde de Malatya'dan sonra, en yüksek oy oranını CHP. Sivasta elde etmiştir.

TİP. in ilerlemeler kaydettiği Egede ise, (Balıkesir, İzmir, Aydın ve Manisa) herhalde tarım ürünleri değerlendirmesinde AP. nin tefecileri koruyucu politikasıyla şirinliğini kaybetmesinin rolü vardır. Bütün bu konularda, kesin yargılara varmak, ancak Devlet İstatistik Enstitüsünün ayrıntılı yayınları çıktıktan sonra mümkün olacaktır.

İlk defa TİP. in seçimlere girdiği Çorum'un durumu da dikkat çekicidir. Orta Anadoludaki Sivas, Çorum, Yozgat gibi iller seçmenin her seçimde oylarını değiştirdiği bir il grubunu temsil ederler. Bu şartlanmamış illerde çalış-

Bu karanlık ders yılı da bitti

Mehmet GEZER

Bir yıl önce başlatılan öğretmen cezalandırma işinin daha da çok şiddetlendirildiği günlerde başlanılmıştı biten bu ders yılına. Yıl boyunca engizisyonvari işlemler sürdürüldü. Yüzlerce öğretmene sürgün, bakanlık emri, tenzili rütbe cezaları uyguladılar. Anayasayı kaldıramadılarsa da uygulamamakla inatlarını yürüttüler.

Bu ders yılı en karanlık, en uzun yıl oldu öğretmenler için. «Öğretmen Kıyımı» deyimi köylülerin bile arasında konuşulur oldu. Böyle bir deyim hiçbir zaman bu kadar yaygınlaşmamıştı. Hiçbir zaman Millî Eğitim Bakanlığı bu denli «mezbaha» ya dönderilmemişti.

Bir buçuk yıl içinde aile kurumuna saygısızlığın en büyüğü yapıldı. Sürgün ve daha ağır şekilde cezalandırılan öğretmenlerin kiminin eşi, kiminin anası öldü üzüntüden, Sıkıntı, işkence ve zulüm gören öğretmenlerden hastalananlar oldu. Şiddetli kış mevsiminde babadan ırak yaşama zorunluğunda kalan yüzlerce öğretmen çocuğu bakımsızlık ve başka nedenlerle psikolojikman sarsıldılar...

Millî Eğitim tarihinde bu dönem kadar öğretmenlere işkence edildiği görülmemiştir. Reşat Şemsettin, Tahsin Banguoğlu, Tevfik İleri, Orhan Dengiz günlerinde öğretmenlerin cezalandırılma ve horlanmaları asla İlhami Ertem'in bakanlık yaptığı günlerdeki kadar çok ve hızlı olmamıştır. Bu kadar zalimce de olmamıştır.

İlhami Ertem, müsteşarları ve genel müdürleri bu karanlık yılın karanlık tablosunu yaparlarken, valiler, millî eğitim müdürleri de kıraldan fazla kiralcılık zihniyetiyle daha hızlı gittiler... Öğretmenler kısaca, yalnız bakandan, müsteşardan, genel müdürden değil, bunların uydusu vali ve eğitim müdürlerinin de hışmına uğradılar...

Aydın kesiminde sürdürülen bu yoğun ve şiddetli ceza işlemlerinin nedenleri nelerdir acaba?

Bu işkencelerde öncelikle bir öç alma amacının olduğu açıktır. Söyle ki 27 Mayıs devriminin halka tanıtılmasında öğretmenlerin çok rolü olmuştu. Anayasanın tanıtılması ve benimsetilmesi için de öğretmenlerin kurdukları kervanların olumlu sonucu azımsanmayacak kadar büyüktü. Bu bir... İkincisi, birer halk çocukları olan öğretmenlerden içinden çıktığı sınıfa sırtını dönmeyenler, halkının sorunlarını kurcalayanlar oldu. Bunlar statüko için zararlı davranışlardı elbette susturmak gerekti... Bu da ikincisi.

Hem öç alma ve hem de öğretmenleri etkisiz duruma getirmek için Millî Eğitim Bakanlığı var gücüyle girişti öğretmenleri cezalandırmaya. Ama ne oldu? Birer halk çocuğu olan bunca öğretmenin anası, babası, yakını, tanıdığı sanki Ertem ve yardımcılarına karşı iyi mi düşündüler? Öğretmenleri yıldırabildiler mi? Hayır! Tam karşıtı oluyor. Halk bu işlemler karşısında öğretmenden yana oluyor. Öğretmenler daha çok bilenmiş oluyor. Sürsünler sürebildikleri yere kadar... Beğendikleri cezayı versinler... İsterseler öğretmenlik de yaptırmasınlar, diyenlerin sayısı gün geçtikçe çoğalmaktadır. Ve çıkar çevrelerine karşı savaşlarını daha keskin olarak yapmaya başlamışlardır. Bu savaşı ne Ertem ne de Bakanlıktaki aday ve aday adayı yardakçı memurlar durdurabilirler. Boşa...

Bu kıyım, zulüm makinasının büyükten küçüğe kadar bütün döndericileri unutulmayacaktır. Suçları bağışlanmayacaktır. Millî Eğitim Bakanlığı denen zulüm gemisinin tayfaları ad ve sanları ile, yaptıkları işlemlerle kaydedilmektedir. Onlar için hazırlanan kütük defterleri günü gününe işlenmekte ve saklanmaktadır.

Başbakan da, onbinlerce öğretmene ve bu onbinlerce öğretmenin yakınları yüzbinlere karşı, İlhami Ertem ve çevresindeki taş çatlasa birkaç yüz yardakçı memuru tutsun bakalım...

Şu da iyi bilinmektedir ki, insanların mezarları yakınları tarafından kazılıyor, kazdırılıyor.

Demirel, kabinede değişiklik yapmayı düşünüyorsa, ilk değiştireceği Bakan, İlhami Ertem olmalı. Birbuçuk yıla yakın bir süredir denedi nasıl olsa Ertem'i... Ve bu birbuçuk yıl Ertem'in olanca başarısızlığıyla bitti. Ve bakanları arasında iktidarını en çok sarsan da Ertem oldu... 1969 seçimlerine de şurda birbuçuk yıl kaldı. Bu son birbuçuk yılda da bir başkasını denemesi elbette gerekir. Değişiklik kötü şey de değil hani...

artiler

Aslan Başer KAFAOĞLU

mak, oy mekanizmasında umulmadık değişmeler meydana getirebilir.

Oy mekanizması : Umulanın aksine AP. ve GP. nin aldığı oylar yüzde 60'a yaklaşmıştır. Bunlar, hâkim sınıfların, partileridir. Daha doğrusu hâkim sınıfların en faşist eğilimli çevreleri tarafından desteklenirler. Bunlara küçük cüremüyle CKMP. eklenince, anti-komünizm silâhının, Çetin Altan'ın Taksim mitinginde söylediğinin aksine, hâlâ halkı olumsuz olarak etkileyen slogan olduğunu ortaya koyuyor. Ekonomik bağımsızlığını elde edememiş seçmenlerin, yoğun bir propaganda ve para harcama çabalariyle ortaya çıkardıkları oy sonuçları bel bağlanamıyacak, bir sosyalist partinin kısa sürede bel bağlıyamıyacağı bir mekanizmadır. Şu Senatör ve Milletvekilleri oyları bir genel seçim için verilmiş olsaydı, 210 milletvekili seçilecek olan bu illerden TİP. 2 si İstanbul ve birer tanesi Malatya ve İzmirden olmak üzere 4 Milletvekili çıkarabilecekti. Örneğin, Istanbulda 31 Milletvekilinin dağılışı şöyle olacaktı:

AP.	17
CHP.	10
TİP.	2
MP.	1
GP.	1
Toplam	31

Bir senatör çıkarma ümidinde bulunulan 17 bin üstünde oy alınan İzmirde ise Milletvekillikleri şu şekilde dağılacaktır:

AP.	10
CHP.	5
GP.	1
TİP.	1
	17

Yukarıdaki üç il dışında, TİP. in aynı başarıyı göstererek il sayısı ise, oldukça azdır (belki bir Ankara, bir Kars).

Kaldı ki, yukarıda TİP. oylarının nasıl alındığını ve nasıl dalgalandığını anlattık. bu nevi oylarla iktidara gelen ya da başa güreşecek bir partiden de, işe yarar eylem beklemek, hayâl olur.

NİÇİN BÖYLE OLUYOR ?

BU niçin böyle oluyor? Nedenini önce gelişmemiş ülkelerdeki parlâmantarizmin hastalıklarında aramalıdır. Sınıf dengeleri kurulmamış, gelişmemiş ülkelerde parlemantarizm, hâkim sınıfların halkı uyutma aracı şeklinde gelişme yolundadır. Türkiyede hâkim sınıflarla proleterler arasında, Türk ulusunun bağımsız bir ulus gerçeğini daima korumuş olmasından ileri gelen, emperyalizmin ve teokratik devletin daima karşısında bulunmuş bir ara tabakalar vardır. Çekirdeğini ilk bağımsızlık savaşını veren Türk ordusunun teşkil ettiği, antiemperyalizm ve lâiklik dışında ilericiliği hemen göze çarpmıyan bu ara tabakaların devrimci davranışlariyle gelmiş 1961 Anayasası, sosyalist bir partinin seçim mekanizmasında yolunu açmıştır. Ama TİP. yöneticileri, sandıktan çıkmaya angaje olurken, kendi örgütlerini buna hazırlayamamışlardır. Örgütlerini açık tartışmaya hazırlayacağına, açık tartışmayı kademeleri arasında yasaklama, bu yasaklara karşı hür tartışma isteyenlerin kökünü kurutmaya çalışmıştır. Bir yandan sosyalizmi sadece sıkı bir disiplinin uygulaması olarak anlamışlardır. Bu haliyle teşkilâtından kopmuş, onu sosyalist bir eğitim düzeni içine sokamamıştır. Kendinden kopan üyelerin desteği yerine, sunî destekler aramış, emekçi partinin emekçilerinin çıkarlarıyla çıkarları çatışan sendika ve toprak ağalarını da içine alan, hattâ sayıca onların hâkimiyetinde bir merkez yönetimi kurmuştur.

Türkiye gerçekleri inkâr olunmuş, garip bir «halkçılık — populisme» anlayışı içinde, okumuşların, hattâ gençlerin — bütün dünyada ilerici olan gençliğin — milliyetçi, devrimci davranışlarını bile sınıfsal bir inceleme açısı içine almaya çalışmıştır. Tabii bu davranışlar, kendilerine anlatılınca, özü; sözü ayrı bir yönetici hüviyetiyle başka şekillerde hatalara düşmüşlerdir.

Böyle olunca, bize göre TİP. in aldığı sonuç, kadar, olağan bir şey yoktur. Bir adam, bir filin üstüne çıkmış, yerdekine, ben güneşe senden daha yakınım diye, bağırıyor, övünüyormuş; TİP. yöneticilerinin yüzde 2 den yüzde 4'e çıktık diye, övünmelerini, buna benzetebiliriz.

Yapılacak şey, soğukkanlılıkla, hele Çetin Altan'ın da kabul ettiği gibi, oy oranı yüzde 6 yı bulmadığına göre, strateji ve taktiği yeniden gözden geçirmektir. TİP. bunu 1969 seçimleri arifesine kadar yapmazsa, ilerideki olumsuz gelişmelerin en büyük tarihî sorumlusu olacaktır.

ECEVİT ADLI BİR SAVAŞÇI:

CHP. ye gelince; bu parti de beklenildiği gibi gerilemedi. Hele AP. nin önemli gerilemesi yanında, CHP. ninki çok önemsiz kaldı. Ancak CHP. nin, başka bakımdan, durumu yürekler acısıydı. Okumuşlara devlet adamları deposu diye yıllarca takdim edilen CHP. de halk karşısına çıkıp, konuşma cesaretini ve yeteneğini bulan o kadar az idi ki!. kamu oyunda da bir tek Ecevit'in sözleri yankı yapıyordu. Başkalarının konuşmaları birer tekerlemeden yukarı çıkamadı. Seçimden bir gün önce, bir işçi semtinde CHP. nin iki asını dinledik. Doğrusu bu kişilerin politik hayatta bu kadar yükselişi, Türk halkının cahil bırakılışının hem acı bir nedeni ve hem de hesabı sorulacak neticesiydi. Ama, Ecevit etrafında devrimci, ülkücü, içten bir kadro kurulmadıkça CHP ucuz atlattığı bu yenilginin, daha acılarını tadabilir.

Ecevit'e gelince, kendini anlamamış bir partili topluluğu içinde bu partili çemberini kırıp halka yanaşmak için dramatik bir savaş vermektedir. Kendini anlayan parti büyüğü çok azdı. Ancak bu dramatik savaşa Ecevit acaba ne kadar dayanabilir? Doğrusu dayanılır bir sinir savaşı değil bu savaş.

CHP. en büyük zorluğa; çevresinde nüfuz sahibi olan GP. lileri kaybetmiş olmaktan doğan oy kaybını, devrimci çevrelerden alacağı oylarla tamamen telâfi edememekten uğramıştır.

CHP. artık orta göbeği veya sağa bağladığı ümitlerinin sonu ve geleceği olmadığını yararı olmadığını anlamalı ortanın solunda gerçek bii Ecevit'çi olmalıdır. Ecevit politikasının Türk siyasal hayat yelpazesinde uzunca bir süre yeri vardır.

AP. YE GELİNCE ...

Biz, ileri sürülenlerin aksine, AP. nin bu seçimin galipleri arasında düşünülmesi gereğine inanıyoruz. AP. bu seçim bir genel seçim olsaydı; Milletvekiliği ve senatörlük seçimi yapılan ve 210 milletvekili alan bu illerde 128 Milletvekili çıkaracaktı. Partilerin çıkaracağı Milletvekili sayısı şöyle olacaktı:

AP.	128
CHP.	60
GP.	9
MP.	9
TİP.	4
Toplam:	210

Hiçbir iktidar partisi, iki seçim dönemi arasındaki oylarını tutamıyabilir, elde. Ama sağlam bir çoğunluğu elinde tutuyorsa, onun için yeter. Bütün yoklama çalkantılarına, kimseyi hoşnut edilemiyeceği Kıbrıs çalkantılarına, Elmalının hurucuna rağmen, AP. oylarını iktidarı elde tutacak ölçüde korumayı başarmıştır. AP. nin kaybettiği oylar. geniş ölçüde GP. ye gitmiştir. GP. sanılanın aksine, CHP. nin değil, AP. nin oylarını almıştır. Nasıl TİP. büyük şehirler dışında, en üstün oylarını CHP. nin kuvvetli olduğu illerden almşsa, GP. de oylarının en yüksek oranını, AP. nin güçlü olduğu yerlerde almıştır. Bunu aşağıdaki örnek açıkça göstermektedir:

İl	AP. oy yüzdesi	GP. yüzdesi
Konya	54.16	17,30
Zonguldak	65,58	13,93
Kastamonu	61.48	12,68

Bu kuralın istisnasını Maraş ve Sinop gibi AP. nin nispeten zayıf olduğu iller teşkil etmektedir. Nasıl CHP. yöneticileri ilk önce TİP. i sempatiyle karşılayıp, sonradan İnönü'nün deyimiyle en büyük rakip olarak almışlarsa, AP. de sağ kanatta üstüne kanat gerdiği GP. ye bundan sonra eskisi gibi şefkatli olmıyacaktır.

Sonuç olarak. 1968 seçimleri, 1968 seçimlerini siyasal yönden teyid eden bir seçim olmuştur. Yalnız GP. ortaya çıkınca, sağ kanat oyları bir ölçüde, bölünmüştür. Diğer yüzde 1, ya da 2 lik oynamalar bu ana görünüşü bozucu nitelikte değildir.

A. DİNO VE YANILTMACA

Şevki AKŞİT

Abidin Dino «Niçin TİP» başlıklı bir yazı yayınladı. 28 Mayıs tarihli Ant'ta çıktıydı bu yazı. Yani Fransa'daki tarihî nümayişlerin, milyonlarca işçinin katıldığı tarihî grevlerin birbirini kovaladığı, kapitalist sistemin —çabalama kaptan ben gidemem— deyip stop ettiği günlerde...

Ayni şeyleri dinlemekten olacak, kanıksadığımız seçim nutuklarını bir tarafa bırakıp, Fransa'daki olayları heyecanla izlediğimiz günlerde, A. Dino'nun Paris'in göbeğinden yurt sorunlarını ön plânda tutması övülmeye değer.

Yazı şöyle başlıyor: «Önümüzde seçim var.»

«Sömürü düzeninin başlıca amacı Türkiye İşçi Partisini yıkmaktır.»

Önümüzde seçim olduğu doğruydu. Sömürü düzeninin varlığı da gün gibi ortada. Ama bu iki doğrudan, «sömürü düzeninin başlıca amacının TİP'i yıkmak» olduğunu çıkarmak tuhaf.

San'at yapıtlarında, işlenmek istenen konuyu belirtmek için, abartma yolundan faydalanmak geleneksel bir alışkanlık olabilir. Ama günümüzün ilerici san'atçısı bu geleneksel alışkanlığı hızla bırakmak eğiliminde. Tutarlı bir san'at eleştiricisi de bu abartma alışkanlığının bilincinde olduğundan, yapıtı değerlendirirken veya yorumlarken abartma payını gözden ırak tutmaz.

Ayni alışkanlıkla benzeri abartmalar ekonomik, politik, sosyal olayların yorumunda da yapıldığında, okuyucu gerçeği çözebilmek için bu abartma, giderek, şaşırtmaca, payını düşmek zorundadır. Ama her okuyucudan titiz bir san'at eleştiricisinin hünerini beklemek güç. Bu bakımdan devrimci aydınla, tutucu veya tatlı-su aydını arasındaki özellikler, biraz da, olayları kitlelere aktarırken gerçeğe olan saygı orantısı ile belirir. Hele konu, sömürü düzeninin ana amacının saptanması gibi, hayatî önemde, bir nitelik taşıyorsa işin hafife alınacak yönü yok demektir. Meydanı, bulanık suda balık avlamağa özenenlere bırakmamak gerekir.

Sömürü düzeni TİP'i yıkmak isteyebilir. TİP'in, Meclis içinde, Meclis dışında uğradığı saldırılar da, bu niyetin, somut kanıtları olarak gösterilebilir. Fakat bu demek midir ki, «Sömürü düzeninin başlıca amacı TİP'i yıkmaktır. Sanmıyoruz. Sömürü düzeninin başlıca amacı, daha TİP ortada yokken ne idiyse, kalın çizgileriyle, bugün yine odur. Sömürü düzeninin başlıca amacı, memleketi askerî, ekonomik, politik ve kültürel bakımdan, emperyalizmin denetiminde, giderek yönetiminde, yerli işbirlikçilerle ortaklaşa, bir sömürü alanı olarak tutmaktır. Ve sömürü düzeni, koşulların elverişliliği oranında, antidemokratik kanunların saçağı altında, parlamenter yolları yeğ görmektedir. Hele bu parlamenter yollar, emperyalizmle arasında su sızmayan, siyasî bir örgütün, geniş halk yığınlarının oylariyle, iktidarda kalmasını sağlıyorsa, sömürü düzeni başlıca amacına varmış demektir. Adı geçen amacın korunması söz konusudur sadece. Bu arada TİP örneği partilerin kurulması ve Parlamentoya temsilci göndermesi, yürürlükte olan bu başlıca amacın gereğidir. Gülü seven dikenine katlanır elbette.

Sömürü düzeninin başlıca amacının saptanmasında, yanlış bir kanı, bizi yurdumuzdaki ana çelişmenin ve ana şiarların saptanmasında da karışıklıklara götüreceğinden ve bu karışıklıktan en çok yine sömürü düzeni yararlanacağından, ne kadar hassas olsak yeridir. Örneğin içinde bulunduğumuz koşullarda, ilk aşama olarak, «Tam Bağımsız — Gerçekten Demokratik Türkiye için — Ulusal Güçbirliği» şiarına karşı «Sosyalist Türkiye» şiariyle çıkıldığında, yukarıda sözünü ettiğimiz karışıklık dal budak salacak, emperyalizmin ve yerli işbirlikçilerinin ekmeğine yağ sürülecektir.

Lâf açılmışken, A. Dino'nun, coşkunlukla savunduğu, TİP muteberlerinin tutumlarından, bizim de vereceğimiz, bazı örnekler olacak:

Onlar, her fırsatta, başlıca amaçlarının, şehir ve köy emekçilerinin muhalefitini Parlamentoya kanalize etmek olduğunu, oraya ağırlıklarını koyup, dengenci bir rol oynamak istediklerini tekrarlamaktadırlar. İşçi grevlerinden, öğrenci gösterilerinden uzak durmaları, anlaşılan bu kanalize etme, ağırlık koyma, dengeci rol oynama görevlerinin gereği. Yoksa kanunlarımızdan gelme bir yasaklama söz konusu değildir.

Anti-emperyalist olduklarını söylemekle beraber, Amerikan bayraklariyle, sosyalist ülkelerin bayraklarını ayni direkte göstermek için fırsat kaçırmazlar. Onların bu işi taktik gereği yapmış olduklarını öne sürenler çıkabilir.

Fakat bu arada siyasî irticaın geniş çapta elinde tuttuğu yayın organlarının özellikle bu konuyu işlediği gözönünde tutulduğunda, kapitalizmin olduğu gibi sosyalizmin de emperyalizme dönüşeceği kuşkusu genç dimağlarda perçinlenmektedir de.

Amerikan emperyalizmi kapı dışarı edilmeden de, sosyalist bir partinin, seçimlerde başa güreşip, iktidarı alacağına, kitleleri inandırmağa çalışan bu muteberler, milletimizin ulusal kurtuluş azmini, bilerek veya bilmiyerek, «piç etmek» çabasındadırlar.

Anti-emperyalist tutumları öylesine lâftadır ki, bu yönde mitingler, gösteriler düzenlemekten, büyük bir titizlikle kaçındıkları gibi devrimci kuruluşlar tarafından düzenlenenlerine de, öncülük mızıkçılıkları çıkartarak, katılmamaktalar ve partili gençlerin de katılmamları için her çareye baş vurmaktadırlar.

Dış olayları yorumlarlarken, örneğin Yunanistan'daki karşı devrimin başarısında en önemli etken olarak sol partinin kökü dışarda oluşu gösterilir. En tutarlı Yunan devrimcileri işkenceler altında kırılırken, biricik sosyalist örgütümüz, kendilerine dayanışma mesajları yollıyacak yerde, Yunan Cuntasının ithamlarını kongrelerinde tekrarlamayı görev bilir.

Bir yandan T.C.K. nun 141. - 142. maddelerinin değiştirilmesi için Anayasa Mahkemesine başvururlarken, bir yandan da, kendilerinin komünist değil, sosyalist olduklarını, polisin kendilerini rahat bırakmasını, buna mukabil komünistleri, en modern araçlardan yararlanarak, takip etmesini ve T.C.K. na, bu yönde, daha da ağırlaştırıcı maddeler konmasını, sağlık vermektedirler.

Bilimsel sosyalizmle ilgili yayınlara girişmedikleri gibi bu alanda yayınlanan kitapların okunmasını sağlık verecekleri ve onlar üzerine seminerler düzenliyecekleri yerde, sosyal olayların fizik olaylara oranla daha hızlı gelişmesi yüzünden, adı geçen kitapların, daha entertipte dizildiği anda, eskimeye başladığını öne sürerek, bilimsel sosyalizme karşı da kuşku uyandırmak çabasındadırlar.

İşte, böylesine yöneticilerin elinde, TİP örneği bir siyasî kuruluş «sömürü düzeninin» sürüp gitmesi için, dikenine rahatlıkla katlanılacak, bir gül niteliği taşımaktadır.

* * *

A. Dino, Türkiye'deki sosyalist hareketlerin tarihine de değinmeyi boşlamamış nedense. Sivrilmiş kişilerin birbirlerine düşürülmesiyle özetleyiveriyor işi. Bu sivrilmiş kişiler boş kavgalarla, birbirlerini itham ediyorlar. Bundan yararlanan polis, toptan tevkiflere girişiveriyor onca.

Ayni abartma ve yanıltma yöntemini bir de burda denemiş A. Dino. «sivrilmiş kişi» deyimi üzerinde kısaca duralım. Sosyalist eyleme katılacakların ayni hizada durmalarını gerektiren bir kural olmadığına, göre, doğal olarak yetişkenliğine, bilgisine, yürekliliğine ilh. göre eyleme katılanların sorumluluğu değişecek. Bazıları daha önemli görevler yüklenecektir. Dino nedense bu kişileri «sivrilmiş kişiler» olarak niteliyor.

Tevkiflere gelince: Kavgaya çıktın mı, yenmek de yenilmek de doğaldır. Hele tevkif edilmek, en doğalı. Her yenilgiden alınacak ders, yenmek için gerekli ortamın hazırlanmasında önemli bir etken olur. Bu işin başka yolu, başka reçetesi de yoktur. Gerekli dersi verebilecek çapta yenilgi yaşantısının yokluğu, bir başka deyimle, yeteri kadar bilenmemiş olmak, ancak tutarlı bir eleştiri konusu olabilirdi. Fakat o zamanda çoğu ölmüş bulunan devrimcilerimize saygısızca dil uzatacak yerde, Dino'nun iğneyi kendisine batırması gerekirdi.

Sosyalist eylem yalnız dış çatışmalar değil, ne kadar ağır koşullar içinde olursa olsun, ayni zamanda iç çatışmaların da etkisinde, bir yol izlemek zorundadır. Pravakötörler, ajanlar harekete daima sızmak istiyeceklerdir. Bunlardan bazıları saptanacak, bazıları da, ne kadar dikkatli olunursa olunsun, zaman zaman sızma başarısı gösterecektir. Hele bazı tevkifler sonucu, eylem yeteneksiz ellerde kaldığında, bu ajanların, pravakötörlerin sızması yaygın bir nitelik de kazanabilir. Ve bunun sonucu birtakım geniş tevkifatlar da doğabilir. Ama, Dino'nun dediği gibi sivrilmiş kişilerin aralarına fit sokup, onların birbirleri hakkında karşılıklı ithamlar yapmasını sağlayarak geniş tevkifler yapılmış olduğu hikâyesi sadece çirkin bir imgelemin ürünüdür.

«Hapishanelerde bile bu sivrilmiş kişiler arasında akıl almaz, bilince sığmaz töhmetler, afarozlar dışa vurmuş, polisin ekmeğine yağ sürülmüştür.» lâflarına gelince: Burada, yaşla kuruyu ayni fırına atıverme yöntemini uyguluyor Dino. Okuyucu da sanacak ki, Dino da bu tevkifatta vardır. Dino bu tevkifatta olmadığı gibi hiç bir tevkifatta da olmamıştır. Okuyucunun aklına hikâyeyi sonradan dinlemiş olması gelebilir. Oysa, Dino, tevkifat başladıktan bir süre sonra, pasaportunu almış, Paris'e atmıştır kapağı. Neyse, bir yolunu bulup öğrendi diyelim. Ama çirkin bir yol bulduğuna değinmeden geçemiyeceğiz:

Bir an için kendinizi 1952 de Harbiye Askerî Ceza Evinde düşününüz. Tutuklamalar başlıyalı iki yıl olmuştur. Bazılarınız bu iki yılın 3-4 ayını, bazılarınız 6-12 ayını, bazılarınız 24 ayını İst. Emniyet Müd. lüğü Birinci Şubesinin işkence hücrelerinde geçirmiş olsun. Soruşturma sırasında diyelim ki polis sanıkların bazılarından kendilerini ve arkadaşlarını üç yıldan on yıla kadar hapis cezasına çarptıracak tutanakları imzalatmayı boşlamamış olsun.

Savcı, yukarıda adı geçen tutanaklara, ajanların ve pravakatörlerin raporlarına dayanarak iddianamesini vermiş olsun. Her koyun kendi bacağından asılır, anlayışının hiç de geçerli olmadığı bir ortamda, yüzlerce sanığı ve tutuklusu bulunan bu kollektif mahkeme başladım başlayacak diyelim.

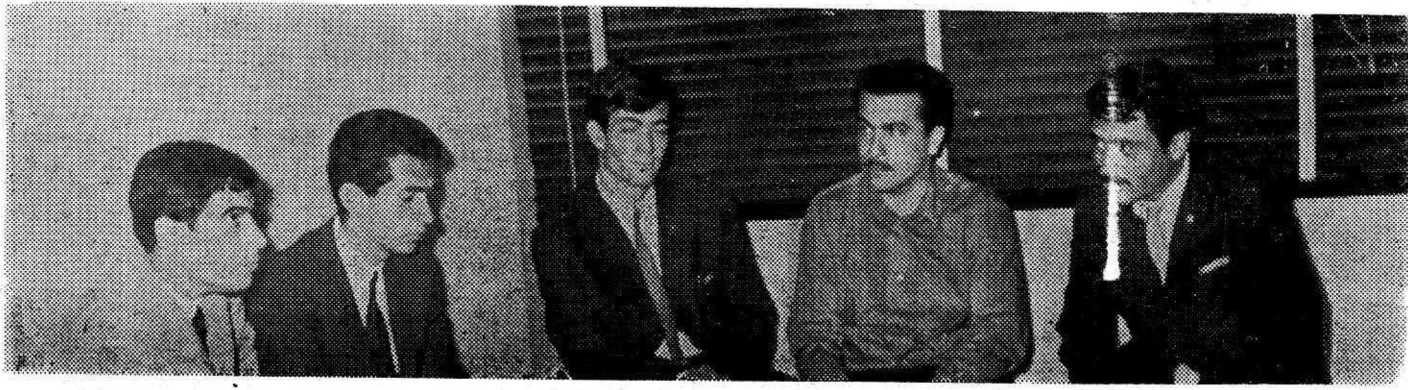
Sanıkların en yaşllıarından Dr. Şefik Hüsnü ve Fuat Reşat, I. Şubede tazyik altında imzalatılmış olan tutanakların tümünün, duruşmalarda reddedilmesini, sağlık veriyorlar diyelim. Her ikisi de I. Şubede iki yıl tazyik görmüş ve tutanakları imzalamaktan kaçınmış olsunlar. Buna mukabil bir «sivrilmiş kişi» Z. Baştımar - bu deyim ancak bu tıynette kimseler için geçerlidir - yukardaki teklife karşı çıkıyor, adı geçen tutanaklardaki ifadelerin tevil yollu kabul edilmesini öngörüyor olsun. Kendisi de I inci Şubede iki yıl kalmıştır ama daha ilk günden itibaren —tutanakların tarihinden anlaşılıyor olsun— imzaladığı ifadeler, yüzlerce sayfayı bulmakta ve iddianame için önemli bir dayanak olmaktadırlar diyelim. Ve savcı da, sanıkları suçlarken, bu tutanakların sayfa numaralarını sık sık tekrarlıyor olsun.

Çoğunluk Dr. Şefik Hüsnü ve Fuat Reşat'ın sağlık verdiği davranışı benimseyip, adı geçen tutanakları reddedecek diyelim. Zeki Baştımar bütün ısrarlara, bu arada, sert tartışmalara rağmen, tutumunu değiştirmiyor, üstelik, sanıklar arasında kendi görüşüne taraftar bulmaya çabalıyor, diyelim. Dino'ya göre boş yere, içerdekilere göre kaçınılmaz çatışmalar olacak ve Zeki Baştımar tecrit edilip çaresiz kaderine terkedilecektir diyelim.

Hapishanede bile, iç çatışmaların bazen zorunlu olabileceğine, bu küçük örnek, bilmem yeterli bir kanıt mı?...

Aradan uzun hapislik yılları geçecek, Zeki Baştımar yaktığı canların hesabını vermeden, sırra kadem basacak diyelim. Günün birinde yurt dışındaki ünlü bir ressamımız çıkacak, sömürü düzenine karşı, bütün hayatını cömertçe harcamış ve Menderes faşizmine karşı tekrar canını dişine takmış tarihi kişilerimizi «sivrilmiş kişiler» deyimi altında, «cadı kazanına» sokmağa yeltenecek, o devrin genç işçi ve talebelerini de ziyan olmuş bilinçsiz araçlar olarak yorumlayacak, bizim de ellerimiz armut toplayacak ve geçmişimizin mirasyedice harcanmasına seyirci kalacağız. Öyle yağma yok.

ankaralı gençler devrimci çizgiyi saptıyor

Ahmet Say, Tevfik Akoğlu, İskender Odabaşıoğlu, Doğu Perinçek ve Bilâl Moğol tartışıyor.

Oturumu Yöneten: Ahmet Say
Konuşmacılar: Doğu Perinçek (F. K. F. Genel Başkanı)

Bilâl Moğol (Ankara Üniversitesi Talebe Birliği Baş kanı

İskender Odabaşıoğlu (O. D. T. Ü. Öğrenci Birliği Başkanı)

Tevfik Akoğlu (Hacettepe Üni. Öğrenci Birliği Başkanı)

Ahmet Say — Türk Solu dergisinin düzenlediği açık oturuma, hoş geldiniz. Çağrımıza uyarak. bu oturuma katılan arkadaşlara teşekkür ederiz. Bu rada bulunan arkadaşlar, Ankara gençliğini temsil etmek yetkisindedir ve üç büyük üniversitemizin öğrenci birliği başkanlariyle sosyalist gençliğin örgütü olan Fikir Kulüpleri Federasyonu Başkanının katıldığı bir açık oturum, sanıyorum ki Ankara gençliğinin görüşlerini dile getirecektir.

«Devrimci eylemde, gençliğin yeri ne olmalıdır?» sorusu önünde hepinizin söyliyecek sözü vardır. Çünkü, hepiniz eylem taraftarısınız. Zaten böyle olmasaydı, bu açık oturuma katılmazdınız.

Doğu Perincek — «Devrimci eylemde gençliğin yeri ne olmalıdır?» sorusuna cevap vermek için, önce Türkiye'nin toplumsal yapısını iyi bilmemiz ve bugün içinde bulunduğumuz devrim safhasını doğru tesbit etmemiz gerekir. Şurası belli ki, Türkiye. emperyalizmin hâkimiyeti altındadır. Türkiye'nin ileri üretim biçimlerine ulaşabilmesi için, emperyalizmin ve yurdumuzdaki işbirlikçilerinin sökülüp atılması gerekir. Bu görevi yerine getirebilmek için, «kim bizden, yani bağımsızlıktan yanadır ve kim bize karşıdır?», önce bunu tesbit etmemiz gerekiyor.

Emperyalizm, kapitalizm öncesi bir topluma girdiği zaman, kendisine işbirlikçi olarak feodaliteyi buluyor ve komprador bir burjuvazi geliştiriyor. Demek ki baş düşmanımız emperyalizm ve yerli işbirlikçileridir. Bu bir avuç parazitin dışında, bütün halkımızın menfaatleri, emperyalizmle çelişmektedir. Yani bütün halkımız, bağımsızlıktan yanadır, bizden yanadır. Bizden yanadır ama, bilinçlenmesi şartiyle...

Bağımsızlık savaşının en sağlam, en savaşçı unsurları, şehir ve köy emekçileridir. Çünkü emperyalizme karşı en zıt menfaatlere emekçiler sahiptir. Türk gençliği ise, emperyalizme karşı savaşta, büyük rol oynamaktadır. Öyleyse gençliğin, bu çok önemli görevin bilinçinde olarak, kendi arasında kısır çekişmelere, gevezeliklere kaymaması gerekir.

Gençlik, görevinin sorumluluğunu tam anlamıyla duymalı ve birbirine düşmemelidir. Kabul ediyorum ki, gençlik, çeşitli ideolojiler çevresinde toplanmıştır. Bunların içinde emperyalizme karşı en sağlam gençlik unsurları, sosyalistlerdir. Çünkü emperyalizme karşı yürütülecek mücadeleyi en doğru ve en sağlam şekilde tahlil edip, stratejiyi belirleyenler, sosyalistlerdir. Ama sosyalist olmayan gençler, yani küçük burjuva reformizminden, küçük burjuva radikalizminden gelen unsurlar da emperyalizme karşı savaşta yer almaktadırlar. Bu bakımdan, kısır çekişmeleri ve bölücülüğü bırakıp, faşizme karşı, — ki faşizm, sömürülen bir ülkede, emperyalizme karşı yürütülen mücadeleyi zorbalıkla bastırmaya çalışmaktır, yani emperyalizmin zorbalığıdır — demokratik bir cephede, gençliği toplamak zorunludur.

Ahmet Say — Doğu arkadaşımız, meseleyi şöyle koydu: Dostumuzu ve düşmanımızı, emperyalizme karşı olan güçlerle, emperyalizmden yana olan güçler olarak ayırabiliriz. Bu noktada hepimiz, görüş birliğine varıyor muyuz? Yani emperyalizm ve işbirlikçileri olan feodal unsurlar ile komprador burjuvazi karşısında halkımızın anti-emperyalist savaş vermesi gerektiğine inanıyor muyuz?

Doğu Perinçek — Yalnız halkımızın devrimci bilince sahip olması gerek. Bunu unutmayalım.

İskender Odabaşıoğlu — Antiemperyalist mücadelede, gençliği «sosyalişt» veya «sosyalist olmayan gençlik» diye ayırmak, bence bölücülüktür. Gençlik, devrimci olduğu sürece, birlik halinde olmalıdır. Sosyalizm ile sosyal demokrasi mücadelesi yapılacaksa, bunun millî demokratik devrim aşamasından sonra yapılması uygun olur.

Bilâl Moğol — Millî Demokratik Devrim aşamasında tüm gençliğin birleşmesi gerektiğine göre, eyleme nasıl geçeceğiz ve bu hedefe nasıl ulaşacağız? Bence asıl bunun üzerinde durmalıyız. Müşterek cepheye karşı ve belli aşamadaki müşterek amaca rağmen, halkın dışında sürdürülen doktriner tartışmaların devrimcilerde güç dağılımını ve eylem zayıflığını doğuracağı kanısındayım.

Tevfik Akoğlu — Evet, konuyu dağıtmıyalım. Asıl konuşmamız gereken bu.

Bilâl Moğol — Bugün gençlik bütün dünyada hareket halindedir. Kalıplar içerisinde işlerliğini kaybetmiş kurulu düzenlere karşı ve özellikle bağımlılığa karşı olan kavgasını, işçi ve halklarının tüm desteği ile yürütüyor. Türkiyede ise, işçiler ve köylüler sınıfsal çıkarlarına rağmen, gençlik kadar bilinçli davranmamaktadır. Gençlik dışındaki aydın zümrenin çoğunluğunu teşkil eden memurlar ise, siyasî iktidarların baskısı ve kendi çıkarları açısından hareketsiz kalmaktadır. Bunların hepsinin üzerinde yaşıyan mutlu azınlık, çıkarlarının devamını zaten bu düzende görmektedir. Bu yüzden devrimci gençlik, eylemde büyük ağırlık taşır. Zaten bu konuda görevlidir de...

Türkiye'de geniş halk yığınlarının kendi menfaat ve sınıflarının bilincine ulaşarak, emperyalist sömürüyü ve feodal kalıntıların baskısını öğrenmesi şarttır. Gençlik, bireysel çalışma ve büyük şehirlerdeki gösterilerin yanısıra, halka bu düşünceyi ve bilinci ulaştırmalıdır.

Gençlik, en geniş özgürlük ortamının yaratılmasından yanadır, ki bu ortam da Türkiye'de yoktur. Öyleyse, Türk gençliği bu düzeni değiştirmeye yardımcı olmalıdır. Atatürk de bunu emreder. Halka anlatılmak istenen gibi, Atatürk devrimciliği sadece devrimlerin korunması değil, devrim üzerine devrim yapmak anlayışıdır. Demek oluyor ki, biz devrimci eylemimizde, Atatürk'e ve o düşüncenin getirdiği 27 Mayıs'a da dayanıyoruz. Bu kaynaklardan yararlanmalıyız.

İskender Odabaşıoğlu — Türkiye'nin şartlarını hepimiz biliyoruz. Ağalık, komprador burjuvazi ve tefeciler, köylü ve işçi sınıflarını ezmektedir.

Bir de eğitim sorunu var. Gençliğin yetişmesinde eğitimin büyük rolü bulunuyor. Tarih, coğrafya gibi derslerin yanısıra, gençlik yurt sorunları üzerinde yetişmelidir. Bizde bu yapılmıyor. İşte Köy Enstitülerinin değeri burada ortaya çıkıyor. Gericiler, tutucular, kendi anlayışlarını yaymak için, bütün imkânlarını seferber ediyorlar. Gerici gazeteler, köylere bedava gönderiliyor. Öte yandan, devrimci güçler arasında yersiz çatışmalar oluyor. Millî Demokratik Devrim unutularak, sosyalizm ile sosyal demokrasi çatışması, ön plâna geçiyor.

Şunu da belirteyim: Devrimci güçler, gerçekleşmesi mümkün olmıyan şiarlar atmamalıdır. Örneğin, toprak meselesine göz atalım: Türkiye'nin yüzölçümü 776 bin kilometrekaredir. Ekilebilen arazi yüzde 19,8; nadasa bırakılan arazi yüzde 10,9; ürün vermiyen arazi yüzde 16,8; çayır ve meralar yüzde 35,9; ormanlar yüzde 13,»; bağlar da yüzde 3,1 dır.

Köylü nüfusu 1965 yılında 21 milyondu. 1966 yılında ekilebilen arazi 15,5 milyon hektardır. Bu rakamı köylü nüfusuna bölersek, kişi başına 7,8 dönüm düşer. Nadasa bırakılanları, bağları ve bahçeleri de bu rakama ekliyelim, o zaman kişi başına 12,5 dönüm toprak düşer.

Hal böyleken, bazı siyasî örgütler, kişi başına 500 dönüm toprak dağıtılacağını söylüyor. Bu iddia, gerçeklerimizle bağdaşmamaktadır. Devrimci güçler ve gençlik, bir şey istediği zaman, o şeyin muhakkak olması gerek. O halde bizim bu toprak meselesinde, kooperatifçiliğe gitmekten başka çaremiz yoktur.

Burada, üniversitemizden de biraz bahsetmek istiyorum: ODTÜ. gençleri, devrimci eylemde daima yer almıştır. Ve alacaktır. Geçen yaz, 40 kadar O.D.T.U.'lü genç, 1200 den fazla köyü gezmiştir. Fakat bu çalışmalar yeterli sayılamaz. Gönül ister ki, bu soy çalışmalara bütün gençlik örgütleri katılsın. Bu yüzden devrimci gençlerin birleşmesi gerek. Halkımızın yüzde yetmiş beşi köylü olduğundan, bilinçlendirme çabalarına hep birlikte katılalım. Bakın, ODTÜ. öğrencileri Elmalı'ya giderek köylüleri bilinçlendirmiştir. Şimdi köylülerin gözleri ve umutları gençlerdedir.

Başka bir noktayı da unutmayalım: Gençlerin yaptığı mitingler ve toplantılar, «mukeddesatçı» adı verilen, uydular tarafından sabote edilmek isteniyor. Birleşmek zorunluğumuzun bir nedeni de budur.

Tevfik Akoğlu — Ben, diğer arkadaşlarımdan farklı görüşler ileri sürmiyeceğim. Aslında, prensiplerde herkes anlaşmış durumda.

Devrimci mücadelede gençlik, en diri, en aktif güçleri meydana getirir. Gençliğin tüm olarak mücadeleye katılmasında bilinçlenmenin büyük önemi vardır. Burada, İskender arkadaşımın bahsettiği eğitim meselesine, ben de değinmek istiyorum. Orta ve yüksek öğretimde müfredat programına, yurt sorunlarımızın konması ve öğrencilerin, bu yönde yetişmesi hedefimiz olmalıdır. Gençlik, bilinçlendiği ölçüde düzene karşı tavır alacak, mitingler yapacak, toplantılar düzenleyecek, köylere yayılacak, kooperatifleşmenin zeminini hazırlamak için mücadele edecektir.

Ben, ferdî çabaların, istenilen sonuca ulaşacağını sanmıyorum. Çalışmalar hep toplu halde ve bir örgüt çerçevesinde yapılmalıdır.

Doğu Perinçek — Beraber bulunduğumuz güçleri doğru tesbit etmemiz gerekir. Dostu düşmanı iyi bellemeliyiz. Hepimizin ittifak halinde olduğu nokta şudur: Emperyalizmin işbirlikçileri olan komprador burjuvazi ve feodal kalıntılar, düşmanımızdır. Beraber olduğumuz güçler ise, bunların dışında kalan halk, bütün tabaka ve sınıflardır. Dostu, düşmanı iyi tesbit ettikten sonra, hedefleri tesbit etmemiz gerekiyor

İlk işimiz, bağımsız ve demokratik Türkiye'yi kurmaktır. Bağımsızlık ve demokrasinin muhtevasını doğru olarak belirlemeliyiz. Yoksa, bağımsızlık ve demokrasi, boş kavramlar olur. Yani komprador burjuvazi ve feodalite tasfiye edilmelidir. Bunun için NATO'dan çıkmamız zorunludur. Üsler tasfiye edilmelidir. Millî kültürümüz üzerinde emperyalist etkilerin kesin olarak kökünden yok edilmesi lâzımdır. Bütün bunların yanısıra ikili ittifaklar kaldırılmadıkça Türkiye bağımsız bir ülke olamaz.

İkinci hedefimiz ise, gerçekten demokratik bir Türkiye'dir. Meselâ 141. ve 142. maddelerin olmadığı, herkesin özgürce görüşünü söyleyip savunduğu bir Türkiye...

Emperyalizme karşı demokratik cephede, sosyalist olmıyanlarla sosyalistlerin ittifakı zorunludur. Biz sosyalistlerin onlardan ayrılan taraflarımız var. Ama bu ayrılıklar, içinde bulunduğumuz aşamada güçbirliğini engelliyemez.

Bizim düşüncemize göre, bağımsızlık mücadelesi içinde Türkiye'yi ileri götürecek düzenin sosyalizm olduğu iyice tesbit olunacaktır. Emperyalizme karşı demokratik mücadele sonunda ulaşılacak bağımsız ve demokratik Türkiye, bizi kaçınılmaz bir şekilde sosyalizme götürecektir.

İskender Odabaşıoğlu — Bir soru sorabilir miyim? 27 Mayısta gençlik, nasıl olup da bir araya gelebiliyordu?

Doğu Perinçek — Gençlik, 27 Mayısta bazı demokratik ilke ve kurumların yerleşmesi için birleşmişti ve bu uğurda birleşmek kolaydı. Ama gerçek demokrasinin ancak feodalitenin tasfiyesi ve emperyalizmin hâkimiyetine son verilmesiyle gerçekleşeceğinin farkına varılmamıştı o zaman.

Ahmet Say — O zaman, «hâkim teminatı», «ispat hakkı», «üniversite muhtariyeti» gibi şiarlar atılıyordu. Şimdiyse, düzeni değiştirecek şiarlarla çıkıyoruz. Toprak reformu istiyoruz. Komprador burjuvaziyi tasfiye etmek istiyoruz. Tabiî ki şimdiki mücadeleye bilinçli olanlar katılır ve katılmanın rizikosunu göze alanlar katılır. Ama şunu da belirteyim: 27 Mayısın getirdiği yenilikleri küçümsiyemeyiz. Hâkim teminatı, ispat hakkı derken, ilerici bir Anayasa kazandık.

Doğu Perinçek — Ahmet Say'ın görüşlerine tamamen katılıyorum. Yalnız şunu ilâve edeyim: Gerçek hâkim teminatı, toprak reformunun yapıldığı bir ülkede, bağımsız bir ülkede mümkündür.

İskender Odabaşıoğlu — 27 Mayıs gençlik hareketlerinin hedefleri üzerinde anlaştık. Gençlik daha demokratik bir düzen için harekete geçmişti. Bu sağlandı. Şimdi ise, gençlik, Millî Demokratik Devrim aşaması için bir kez daha birleşmelidir ve aynen 27 Mayıs devrimindeki gibi, bunda da başarılı olacaktır.

Doğu Peirnçek — Şimdi açık oturumun konusunu biraz daha somutlaştırmaya çalışalım: Emperyalizme karşı demokratik bir gençlik cephesi kurmalıyız. Bu gençlik cephesinde, gençliğin tamamına yer vardır. Çünkü gençliğin emperyalizmle menfaat bağı yoktur ve emperyalizme karşı mücadele içinde, menfaat çelişmesi iyice keskinleşecektir.

Bazı somut hedefler koymak istiyorum: Meselâ, gençlik, önümüzdeki günlerde bütün gücüyle Amerikan üslerine, NATO'ya ve ikili anlaşmalara karşı, eyleme girişmelidir. Bu eylemler muhakkak müşterek yapılmalıdır, hattâ gayri resmî bir organizasyon da düşünülebilir.

Ahmet Say — Arkadaşlar oturum bizi şu noktaya getirdi: Bir demokratik gençlik organizasyonundan söz ediliyor. Şimdi hepinize soruyorum: Böyle bir organizasyon, pratikte nasıl gerçekleşebilir?

Bilâl Moğol — Daha önce gizli bir kuvvet gibi, tarih içinde saklı kalan Türkiye'deki devrimci güçlerin 1960 sonrası bir arada olması gerekirdi. Şimdi görüyoruz ki, yeni ve güçlü bir örgüte ihtiyaç var. Bunun için, önce müşterek bir program yapılmalıdır. Bu programı yürütecek organ, resmî bir kuruluş olmasa çalışabilir mi? Bence, lâyıkiyle çalışamaz. Cemiyetler Kanunu çerçevesinde bir bileşme gerçekleşebilir sanıyorum. Bu yeni kuruluş, program, yönetmeliğe sahip olmalıdır. Bence böyle daha ciddî çalışır.

Doğu Perinçek — Bir konfederasyona gidebiliriz. Böylelikle her kuruluş bağımsızlığını korumuş olur ve istediği alanlarda çalışmalarını yürütür. Bunun yanında, emperyalizme karşı eylemlede ortak eylemlere girişir.

Bilâl Moğol — Evet konfederasyon düşünülebilir.

Ahmet Say — Ankara gençliğini temsil eden sizler, meseleyi blr kelimede, «konfederasyon» kelimesinde formüle edebildiğinize göre, konunun ciddiyeti artıyor. Acaba şartlar, bu derecede oluşmuş mudur?

İskender Odabaşoğlu — Evet, şartlar artık oluşmuştur. Gençlik, Türkiyenin selâmeti açısından artık harekete geçmiştir. Ancak organizasyonun çok sağlam olması gerekir.

Tevfik Akoğlu — Bu çapta bir örgütün çoktan kurulmuş olması gerekirdi. Biraz geç kalınmış bile olsa, hatânın neresinden dönülse kârdır.

Doğu Perinçek — Hepimizin bildiği gibi, konfederasyon, iç işlerinde bağımsız olan örgütlerin ortak platformda hareket etmesi demektir. Bizler için konfederasyon olgun ve mükemmel bir fikirdir. Ancak, programın muhtevası üzerinde anlaşmamız ve birlikte eyleme girişerek birbirimizi denememiz doğru olur. Bence hedef konfederasyon olmalıdır. Tabii, bu şahsî fikrimdir.

İskender Odabaşoğlu — Gençliğin konfederasyon çatısı altındaki ortak eylemi muhakkak ki etkili olacaktır.

Tevfik Akoğlu — Zaman bakımından erken değildir. Bu örgüt bir an önce kurulmalıdır.

Ahmet Say — İsterseniz, Bilâl arkadaş, gençliğin şimdiki örgütlenme sistemini ve bu sistemin eksiklerini bize açıklasın. Bilâl, TMTF. üyesi büyük bir kuruluşun başkanı olduğu için, durumu iyi bilir. Evet, federasyonun örgütlenme sisteminde eksiklikler var mı?

Bilâl Moğol — 1960 devriminden önce, Türkiye'de gençliğin önemli bir baskı unsuru olduğu kabul edilmiyordu. Gençliğe inanmıyanlar, gereken cevabı aldılar. Ancak, bundan sonra gençliği yıpratıcı ve parçalayıcı çalışmalar başladı. Azınlıkta olan egemen sınıflar, kendi çıkarlarına uygun hareket etmiyen gençlik örgütlerini yok edebilmek için, cemiyetler kanununun boşluklarından ve örgütlerin kuruluş şekillerinde var olan aksaklıklardan faydalanmaktadırlar. Bu konuda, Türkiyenin en büyük gençlik kuruluşu olan TMTF. örneğinde olduğu gibi, bir dereceye kadar başarı da sağladılar. Demek oluyor ki, gençliğin eylemde büyük başarılara ulaşabilmesi için, örgütlenmede bazı değişikliklerin yapılması gereklidir. Örneğin, TMTF. yi alalım: Maddî gücünü hükûmet bütçesinden temin etmektedir. Dolayısiyle tam bağımsız olmak niteliğini yitirmektedir. Yöneticiler, maddî olanağı kısarak, kuruluşu çalışamaz hale getirebilmektedir. Bunun ötesinde, tabanı tam anlamıyla temsil etmesine rağmen, alt kademelerle olan ilişkiler yönünden engellerle karşılaşılıyor. Üst kademenin tabanla direkt teması, her zaman mümkün olmuyor. Bu, büyük bir eksikliktir. Ben, önümüzdeki TMTF. Genel Kuruluna, bu konuyu getireceğim ve tüzükte bazı değişiklikler yapılmasını isteyeceğim.

Ayrıca, TMTF. çeşitli unsurlar vasıtasiyle hırpalanmıştır. Bugün, gerçek yöneticinin kim olduğu hususunda bile tartışmalar yapılmaktadır. Duyduğuma göre, TMTF. Genel Başkanı arkadaşım Sencer Güneşsoy'u zor şartlara itecek yeni bir mahkeme kararı hazırlanmaktadır.

Söylediğim aksaklıklar, bir an önce giderilmelidir. Devrimci gençlik örgütlerinin çalışamaz hale getirilmesi, devrimci güçlerin bir araya gelememelerini sağlamaktadır.

Ahmet Say — Arkadaşlar, umuyorum ki, açık oturumumuz gereken sonucu vermiştir. Millî Demokratik Devrim aşamasında, gençlik liderlerinin görüş birliğine varması, eylemde birleşmek zorunluğunu duyması, çok önemlidir. Herhalde temsil ettiğiniz gençlik kütleleri de böyle düşünmektedir.

Bu önemli görevin bilincinde olmanızdan ötürü, bütün Türk devrimcileri kıvanç duymaktadır.

Türk Solu adına teşekkür ederim.

Büyük Sanatçı Eleştiri ve Nazım Hikmet

Zühtü BAYAR

Büyük san'atçılar yalnız edebiyat tarihlerinde derin, çok zor değişır çizgiler çizmekle kalmazlar. Onlar, insanlık tarihinde de derinlemesine değişikliklere yolaçabilecek düşünceler üretirler; eylemlere girişirler. Sanatını kendi bireysel iç çelişkisinden ve toplumsal dış çelişkisinden çıkarmasını başarmış bütün san'atçılar, sanatta büyüklüğe giden yolun eşiğini aşmışlardır. Edebiyat tarihçisi kimi zaman bu çeşit san'atçıların çok geç farkına varır. Sözgelimi **Shakespeare** gibi bir yazarın bulunması için bazan aradan yüzyılların ve büyük edebiyat kuşaklarının geçmesi gerekir. Kimi zaman da büyük san'atçı san'at evrenine gelişini hemencecik muştular. Yalnız san'attan yararlanan, san'attan tad alan küçük ve büyük aydın çevrelerinin değil; kendi san'atı ve kültürüyle yuğrulmakta olan büyük halk yığınlarının da dikkatini çeker. **Oscar Wilde,** «büyük» lerin anlaşılamaması konusunda şunları söylüyordu: «Kimi san'atçılar yalnız soru getirirler. Kimi san'atçılar da henüz sorusu sorulmamış yanıtlar. İkincilerin anlaşılamayışı bu yüzdendir.» Bütün ömrünü kişisel hazlara adamış, ve san'atın kendi iç yasalarına bağlı kalmış bir san'at eri olarak **Wilde**'nin açıklaması elbette yetersizdir. Asıl büyük san'atçı, soruları soran ve hemen ardından da san'atını ve ömrünü bu sorulara yanıt aramaya harcıyan san'at eridir.

Soru sormak kolay değil. Hele sorulacak soru güzel olana varabilmek için yaşama değinen çeşittense... Ama bu soruları belli bir düzeyi aşmış bütün san'atçılar sorabilirler. Yanıt vermeye; hem soru sormak hem de yanıt vermeye gelince, bu estetik eylem sadece büyük san'atçılara vergidir. Çünkü ancak onlar, yâni san'atlarına yaşamlarını koyanlar; onun hem acısını hem hazzını tadanlar; sanatlarını alınteri, giderek kanlarını karıştırarak onu varedenler ve sanatlarıyla yaşamlarını birleştirebilenler bu yetkinliğe erişebilirler...

Büyük ozan, büyük san'atçı olmak kolay değildir. Zordan da öte bir şey. Güzel hemencecik kendini nasıl teslim etmezse; san'atsal gerçek de öyle kolayca ele geçmez. Birinciyi yakalamak san'atçılara, her ikisini birden kavramak da «büyük» san'atçılara vergidir.

Nâzım Hikmet, Türk edebiyatının en çileli ozanıdır. Onun çilesi san'atla ve kendi kendisiyle hesaplaşması, bağlandığı politik öğreti yüzünden uğradığı baskılardan ve acılardan ayrı tutulamaz. San'at yapıtı gibi san'atçı da bir bütündür. San'atçının san'at etkinliğini ve yaşantısını bir bütün olarak ele almak zorundayız. Nasıl **André Gide**'in ve **Oscar Wilde**'ın yaşamları ve ahlâkî tutumları yapıtlarından, san'at etkinliklerinden ayrı tutulamazsa; **Nâzım Hikmet**'in edebî etkinliği de yaşantısından ve —politik olsun olmasın— kendi kuramından, kendi dünya görüşünden ayrı tutulamaz. Ayrı ve bağımsız bir etkinlikmiş gibi ele alınıp kavranamaz. **Nâzım Hikmet** dünya çapında tek ve büyük ozanımızdır. Ülkemizin politik koşulları yüzünden uzun süre ihmal edilmiş; yapay ve zorlama bir tutumla unutturulmak istenmiştir. Dünyanın hiç bir yerinde kısa tanıtma ve deneme yazılarının dışında **Nâzım Hikmet** üstüne uzun araştırma ve inceleme yazıları yayımlanmmıştır. **Nâzım Hikmet** elbette kendi ülkesinde kendi dilini okuyan ve yazan kişiler tarafından en iyi bir biçimde anlaşılacak ve yorumlanacaktır. Yâni hazinemizi keşfetmek yine bizlere düşüyor. Ne var ki, **Nâzım Hikmet** üstüne incelemelerin yoğunlaştığı; onun sanatını konu edinen incelemelerin armağanlar aldığı şu yıllarda san'atsal eyleminin anlaşılmasında yanlış ve ürkütücü sapmalar olduğunu üzülerek görüyoruz. «**Nâzım Hikmet** büyük bir ozandır. Öğretisi ne olursa olsun, beni ilgilendirmez» biçiminde burjuva'vari bir ayırımla işe girişenler, onun san'atını açıklamak şöyle dursun ona en büyük kötülüğü ediyorlar. Edebî etkinliğini anlaşılmaz ve karanlık bir kılığa sokmaya çalışıyorlar.

Çelişkinin her çeşidi yürekte duyulmadan büyük san'atçı olunmaz. Ama söz konusu olan çelişki şeyleri ve karşıtları içiçe gören diyalektik çelişkilerdir.

Burjuva eleştirmenleri **Nâzım Hikmet**'te bir çelişki görebilmek, bir çelişki yakalıyabilmek için gözlerini faltaşı gibi açmışlar, araştırıyorlar. Ve akıllarınca da bazı çelişkiler yakalıyorlar. Ne var ki, asıl çelişki, yâni karşıtları birbirinin içinde, birbirini etkileyen değil de; birbirinin dışında, biri öbürünü dışında bırakan metafizik, mekanik bir biçimde ele alan bu baylar asıl çelişmeyi kendileri yaratıyorlar. Hem de kendi anladıkları biçimde... Daha baştan san'atçının dünya görüşü ile san'atını ayırdıktan sonra böyle bir savlamaya girişmek kolay. Ama asıl eleştirilmesi, yanlışlığının gösterilmesi gereken bir sanatçıda çelişkilerin bulunamıyacağı düşüncesi değil; **Nâzım Hikmet** gibi insanı ve toplumu anlamak için büyük bir iç ve dış mücadeleye girerek bu mücadeleyi estetik plânda da yürüten bir san'atçıda metafizik çelişkinin bulunabileceği düşüncesidir.

Metafizik çelişki san'atsal eylemin motoru, iticisi olamaz. Metafizik çelişkinin itici, dürtükleyici bir niteliği yoktur. San'atta da düşüncede de önce alanları (sferleri) böler, sonra da onları mumyalayarak dondurur. Böylece mekanik değişikliklerin dışında bütün değişmeleri yadsır. Yok sayar. Bu dondurma, mumyalama işlemi yalnız düşünce alanını ve sanatsal etkinlikleri kapsamakla kalmaz; onların yaratıcılarını da donmuş ve mumyalanmış bir kılığa sokar. İdealist burjuva filozofisinin bu marifetini aklıevvel eleştirmenlerimiz, sanatı ve san'at olgusunu açıklamakta eşsiz bir anahtarmış gibi alkışlamaktadırlar.

San'at diyalektik bir çelişkiden doğar. Ve diyalektik bir biçimde büyür ve gelişir. Diyalektik çelişkiler, sanatsal olay için olduğu gibi, san'at eri için de gerçek ve geçerlidir. Bunu anlamak zor değil. Yüreğinde gerçek san'at sevgisi taşıyan her araştırıcı önümüzde başka uluslarda ancak yüzyılda bir çıkan bir örnek varken bunun üstüne dikkatle ve sağlam bir yöntemle eğilmelidirler. Burjuva filozofisinin kurduğu totoloji ve demagoji tuzaklarına düşmeden; dikkatle...

Büyük san'atçıların tümünde de, büyük san'atın yaratılmasına temel olan bir acı; bir iç çelişki vardır. Ama bundan evrensel san'at yalnız acılardan doğar anlamı çıkarılmamalıdır. Acı ile tatlı; yâni yaşamın hazları ve yaşama sevinci, yaşamın içinde birlikte ve karşı — karşıya birbirini içererek yeralır. Büyük san'atçı bunların tümünü birden bir dünya görüşü çerçevesinde kavrıyabilmiş olan san'atçıdır. Büyük san'atçılara yaklaşmak hiç kuşkusuz hayli zordur. Üstelik de yanlış yorum kaygıları alabildiğine ihtiyatlı ve temkinli olmayı da gerektirir. Edebiyatla, san'atla uğraşmayı iş edinen yanılmayı göze almalıdır diyordu **Lukacs.** Edebiyat san'at alanında... Evet! Ama dünyayı açıklamaktan da öte onu değiştirmekle görevlendirilmiş olan felsefe söz konusu oldu mu? Hayır!

Nâzım Hikmet'in seçtiği, bağlandığı politik öğreti; yalnız kişiliğini açıklamak değil, san'atını açıklamak söz konusu olunca da bizi adamakıllı ilgilendirir. Elbette **Nâzım Hikmet**'in Marx'çı olması onun san'atına doğrudan doğruya büyüklük niteliğini kazandırmamıştır. Ama büyük san'atın ancak büyük acılardan büyük yaşantılardan çıkabildiğini biliyoruz. Sanatçının yaşantısyıla san'atını bıçak sırtıyla ayırır gibi ayırmaktan kaçınarak; **Nâzım Hikmet**'in büyük san'at yapmaktan önce büyük yaşamış, büyük çileler çekmiş bir insan olduğunu söyliyeceğiz. Neydi **Nâzım Hikmet**'i acılar, çileler çekmeye yönelten? Politik inancı değil mi? Eğer yalnızlığı, özlemi, yaşamın acı ve tatlı yönlerini yalnız kendine özgü bir biçimde san'atında betimliyerek büyük sanatçılar dizisinde yeralmışsa, hiç kuşkusuz bunu san'atçı yeteneklerine ve san'atçı duyarlığına olduğu kadar, yaşantı deneylerine de borçludur.

Nâzım Hikmet, yalnız Türk Edebiyatında değil, dünya edebiyatında da bir aşamadır. **Çerniçevski** ve **Biyelinski** ile beliren ve **Plekhanof**'la öğretisel bir temel bulan «San'at toplumsal yaşamın aynasıdır» ilkesi bir san'at eri olarak onun uygulamasıyla «Sanat dünyayı değiştirmeye, onu daha yaşanabilir ve anlamlı kılmaya yarayan bir silâhtır» ilkesiyle birleşmiş ve çağdaş san'at kuramını zenginleştirmiştir.

Gelecek edebî kuşaklar onu usta belliyecekler ve tartışmasız büyük san'atçı olarak karşılayacaklardır.

CENAZE MERASİMİM

Bizim avludan mı kalkacak cenazem?
Nasıl indireceksiniz beni üçüncü kattan?
Asansöre sığmaz tabut,
merdivenlerse daracık.

Belki avluda dizboyu güneş ve güvercinler olacak,
belki kar yağacak çocuk çığlıklarıyla dolu,
belki ıslak asfaltıyla yağmur.
Ve avluda çöp bidonları duracak her zamanki gibi.

Kamyona, yerli gelenekle, yüzüm açık yükleneceksem,
bir şey damlıyabilir alnıma bir güvercinden: uğurdur.
Bando gelse de gelmese de olur, çocuklar gelecek yanıma
ölülere meraklıdır çocuklar.

Bakacak arkamdan mutfak penceremiz.
Balkonumuz geçirecek beni çamaşırlarıyla.
Ben bu avluda bahtiyar yaşadım bilemediğiniz kadar.
Avludaşlarım, uzun ömürler dilerim hepinize...
Nisan, 1963

. . . .

İnsanların türküleri kendilerinden güzel,
kendilerinden mutlu
kendilerinden kederli,
daha uzun ömürlü kendilerinden.
Sevdim insanlardan çok türkülerini.
İnsansız yaşayabildim
türküsüz hiç bir zaman.
Gülümü aldattığım oldu
türküsünü hiç bir zaman.
Hiç bir zaman aldatmadı türküler de.
Türküleri anladım hangi dilde söylenirse söylensin.
Bu dünyada yiyip içtiklerimin,
gezip tozduklarımın,
görüp işittiklerimin,
dokunduklarımın, anladıklarımın
hiç biri, hiç biri,
beni bahtiyar etmedi türküler kadar...
20 Eylül 1960

Neyi Bildirir Sayılar

Sayılar bebelerin kundakları
sayılar tabutları şehirlerin
öldürülmüş
öldürülebilecek olan.
Sayılar tohumlardır umudumuzun avucunda.
Sayılar yaklaşan bir şeyleri bildirir.
Sayılar bildirir uzaklaşan bir şeyleri.
Nedir yaklaşan bize
bizden uzaklaşan nedir?
Dünya savaşı : 1
Dünya savaşı : 2

14 ten 18 e
39 dan 45 e on yıl 54 milyon ölü 49 milyon sakat.
Ölüler ve sakatların memleketi
103 milyon nüfuslu bir memleket
ve ayrıca öksüzleri, derileri yanık kaşlarıyla,
ve gidenlerin biri evimizdendi.
Gitti dönmedi bir daha.
Ondokuzunda mıydı kırkında mı aklımda kalmamış
Döndü iki gözü kör
Gök gözlü müydü kara gözlü müydü aklımda kalmamış
Döndü dizkapağından kesik sol bacağı
Döndü ve kapısını bulmadı evinin
14 den 18 e
39 dan 45 e on yıl 54 milyon ölü 49 milyon sakat.

Yeryüzünde yuvarlak hesap ve şimdilik 2,5 milyarız
Yüzde ellimiz aç
Dişlerimiz dökülüyor
Diş etlerimiz yara içinde
ölü derilerimiz çatlak
hele çocuklarımız
sallanan koca kafaları
kırış kırış yüzlerinde kederli iri gözleriyle
ve eğri büğrü incecik bacakları üstünde karınları davul gibi.
Yeryüzünde yuvarlak hesap ve şimdilik 2,5 milyarız
ve şimdilik yüzde ellimiz aç
yıl 962.

62 yılında
iki avcı uçağını sofraya koysak
çevirsek ete ekmeğe şaraba salataya
40 milyon adam doyasıya yer içer
40 milyon kediye de artar ekmekten etten
kediler salata yemez şarap içmez
kedileri ben kattım ziyafete.

Balistik füzeleri filimlerde seyrettim
iki balistik füze yakıp kül eder yüz elli milyon kitaplığı daha
kurulmadan onlar.
Belki benim kitabım da vardı içinde.
62 yılında bombardıman uçaklarını gördünüz mü
son modellerini
iki bombardıman uçağı dört sağlıkevini yükler yanında bombalarının
Temeli daha atılmamış 4 sağlıkevini koskoca pırıl pırıl
ve yatakları, röntgenleri, umutlarıyla.

62 de atomlu atomsuz silâhlanma yüz yirmi milyar dolar yılda.
On yılda 120 bin milyar
Yıldızların sayısına yakın mı bilmem
120 bin milyar
Yahut 150 milyon yapılmamış ev
Yapılabilecek amma yapılmamış ev
150 milyon ev hayaleti
5 odalı akar sulu elektrikli banyolu
kapıları merdivenleri pencereleri 150 milyon evin
güneş doğarken camları
gölgeleri akşamüstü
balkonları ay ışığında

Ayının ini var
Sümüklüböceğin kabuğu
bizimse bu işte halimiz ortada.

Bir adam tanırım
iki elli iki ayaklı
kara kaytan bıyıklı
30'una bastı bu yıl
iki oğlundan biri yedisinde
öbürü altı aylık
anası karısı kaynanası
bir fotograf askerlikte çekilmiş ya kendisinin ya rahmetli babasının
ya kaynatasının
ve bir leğen
ve bir göz oda

62 de atomlu atomsuz silâhlanma 120 milyar dolar yılda
10 yılda 120 bin milyar
yahut 150 milyon yapılmamış ev
tanıdığım adamınki de içinde
balkonunda ay ışığı.

62 de atomlu atomsuz silâhlanma 120 milyar dolar yılda
yahut yuvarlak hesap 1 milyar ölü adayı
ölüme hazır en azdan yarısı bütün toprakların
yarısı bütün ağaçların balıkların bütün yağmurların
ve ana rahmine düşenlerin en azdan yarısı ölüme hazır

Tepeden tırnağa silâhlansak
63 de mi 65 de mi olur artık
Atomlu atomsuz silâhsızlansak bütün iklimlerde
ve insanca işlesek yeryüzü nimetlerini
çoğaltsak onları dörtte bir,
kazırdık açlığın kökünü üç ayda.
Dişlerimiz dökülmez olur
kanamaz diş etlerimiz
hele çocuklarımız
keder silinir gözlerinden
eğri büğrü bacakları doğrulur
iner şiş karınları
Neyi bildirir sayılar
neyi bildirmeli,
yaklaşan nedir bize
uzaklaşan nedir bizden?

Ocak, 1963

bir vardiyada yetmişbin kere gidip gelen mekik sesinde çalışan dokuma işçileri

Zihni ANADOL

Kör bir kandilden daha az ışık veren sokak lâmbasının altında, gecekonduların çeşitli yollarından gelen genç kızlar, çocuklar, ihtiyar kadınlar, koyunların ağustos ayında birbirine sokularak yattıkları ağaç diplerindeki gibi, sırtlarını kuru akasya ağacına dayamışlar. Fabrikalardan gelip kendilerini alacak arabayı beklemekteler. Kör ampul sallandıkça uykusuz, kederli yüzleri aydınlatıyor, bazan karanlığın içinde onları gülmeyen yüzleriyle başbaşa bırakıyor... Kalabalıktan birisi:

— Kız Zeliha, dedi. Komşulara da tenbihledim ya, bebe ağlayıp ne ederim ki, ne dersin?

Körpecik, 13 yaşlarında var yok, sarışın, incecik bacaklı bir kız, derilere yapışan gecenin nemli soğuğundan kurtulmak için kalabalığa bir adım daha yaklaştı (herkeste hasta babasını, sakat anasını, veremli kardeşini bıraktı da geldi, der gibi umursamaz bir halde :

— Bir şey olmaz, Allah korusun, dedi. Talazlanmış, rengi belirsiz bir mantonun içinde iyice saklanmıya çalışan karakuru kadıncağız, biraz ferahlar gibi oldu.

Başını oynatınca, karşıdaki yeşil balkonlu apartmanı gördü. Tül perdelerin arasından gelen yumuşak ışıklar, neredeyse sönecekti.

Ana - babalarının arasında, mışıl mışıl uyuyan çocukları görür gibi oldu. Gözleri hafifçe ıslandı. Çöp yataktaki çocuğunu düşündü. Gecenin onbiri idi. Yarım saatten beri kendilerini alıp götürecek büyük dokuma fabrikasının arabasını bekliyorlardı. Kamyon, gürültü ile geldi, toplanan kalabalıkları toplaya toplaya kayboldu gitti... Bunlar, haftada 45 liradan 80 liraya kadar ücret karşılığında çalışan işçi kadınlardı.

Biraz sonra, fabrikanın ılık havasında soyundular, fokur fokur kaynayan kola kazanlarının asitli, gırtlak yakan kokulu boyahanesinde, çözgü, büküm ve masura dairelerinde kendilerini uykulu gözlerle bekleyen işçi arkadaşlarından gece vardiyasını teslim aldılar.

Hasan, işe yetişmek için, ayakkabılarını bağlarken karısı durmadan söyleniyordu:

— Ne olur, bu cumartesi erken gel!... Yavruların kursaklarına, bir haftadır doğru dürüst bir şey girmedi. Öte-beri almayı unutma. Hem, ev sahibi kötü kötü söyleniyor.

Hasan, hırsla kapıyı çarptı, yıldırım gibi frlayıp, kendini sokakta buldu.

Birçok esnaflar gibi, dokumaclar da, şehre yayıldıkları gibi, bilhassa hanlarda kümelenmişleıdir, içiçe. Buralarda, sadece iplik, kumaş topları, büyük bobinler ve korkunç gürültülü durmadan birbirine çarpan makina sesleri ve saatte 1500 kere gidip gelen mekik şakırtıları...

Bayramlık, düğünlük, öğüntülük ve hattâ ölümlük kefenlerimiz ve kumaşlarımız, renk renk, çeşit çeşit bezi vitrinlerde mıhlayıp çakan, bakıp bakıp da ağzımızın suyunu akıtan kumaşlar, ipliklere, çözgülere, atkılara karışan emekçinin alın teri, göz nuru, hattâ kanıyla dokunur bu karanlık, nemli odalarda.

Çuvallar dolusu paçavralar, kilim parçaları dev gibi büyük bobinler, üstüpüler tavanları dolduran pamuk balyaları... Yürüdükçe çoğalan, kulakları delen seslerin nereden geldiğini, bastığınız toprağın altına bakmadan göremezsiniz. Kimi dümdüz, kimi minare merdivenleri gibi dikine, döne döne gökyüzüne değil mahzenlere inen basamaklar. Kapılarında (Bimsillâh demeden girme, beygir resmi, karınca duaları) gibi levhalar asılmış penceresiz, aysız, ışıksız bir oda ve ortada dokuma tezgâhı. Üst katta kalın duvarlar boyunca uzayıp giden, nemli, helâ kokulu karanlık odalara bakan sıra sıra ışıklı izbelerden birine girdim.

Tezgâh başında, önündeki mekiğe eğilmiş bir işçi, iplik takıyordu.

— Kolay gelsin, Hasan, deyince; başını kaldırdı :

— Eyvallah, dedi...

— Yalnız mı çalışıyorsun, dedim.

— Tabii dedi. Sıvarım kolları, saniye bile şaşırmadan, tam 12 saat otuz beş metreden aşağı olmamak üzere, ayaküstü, mal dokurum. İp kopar, onu bağlarsın, makine bozulur, onu tamir edersin, masraya ip takarsın.

Bu arada, elinde bir tabak kuru fasulye, bir salatalık, yarım kilo ekmekle, ince boyunlu, cılız bir oğlan, girdi içeriye. Hasan, kopan ipliği taktı; makinaya yol verdi...

— Kaç senelik işçisin, aldığın para yetiyor mu?

— Ben öksüz büyüdüm. Dul anacığım sanat öğrensin diye, dokumacılığa verdi beni. Tam onyedi senedir bu iplik, yün, pamuk tozları içinde yuvarlanıp duruyorum. Aldığım, günde 12 saat çalışmak şartiyle 200 lira haftalıktır. Üç çocuğum, bir karım ve bir de anam var. Zar zor geçinip gidiyoruz. Eğer buna da geçinmek denirse... Yavrularıma bayramdan bayrama bir çift papuçu, sırtlarını örtecek elbiseyi taksitle alırım. Yediğimiz, şu gördüğüm sade suya fasulye, soframızın devamlı misafiridir. Yemiş mevsimleri, haberimiz olmadan geçip gider, hele eti, hiç bilmeyiz.

— Devamlı çalışır mısınız?

— Senenin üç ayından tut da, sekiz ayına kadar boş kaldığımız olur. Tezgâhlar o zaman çalışmaz, bizi de salarlar dışarı. Dövünür dururuz, yavruların içinde, açlık, sefalet gırla. Kapı kapı günlerce, haftalarca dolaş dur, bütün dokumacıları. Her gittiğin yerin kapısı kapandıkça yüzüne, baygın atarsın kendini, evdekileri düşünürsün, pişman olursun bin kere, doğduğuna.

— Sigortanız, tazminatınız yok mu?

— Bu işlerle sendikanın uğraşması lâzım. Bizim iş kolunda, yerden biter gibi, çeşitli isimler altında sendikalar türer. Çalışmadan işçilerden aldıkları aidatla geçinmek yolunu bulan sendikalar, birbiriyle uğraşmaktan, bizim işlerimize bakamazlar. Bu da, işverenin ekmeğine yağ sürer. Arada biz harcanıp gideriz. Bunun için, bütün gücümüzü kendi temsilcilerimizi, Meclise getirip, bu kanunları çıkartmaya uğraşmamız lâzım.

Şu hanlarda gördüğün bir tezgâhtan beş tezgâha kadar sahip olanlar var. Sigortadan, vergiden ve iş kanunundan kaçmak için, bir kısmını karısına, anasına, oğluna gûya devreder. Bu suretle bütün bu mükellefiyetlerden kurtulur. Bu sebepten, bir tek işçi çalıştıran en küçük yerlere kadar, İş Kanunu ve sigortanın uygulanması şarttır. Aksi halde, bu mezar gibi odalarda yarı ölü, yarı diri, eriyip gideriz ve de gidiyoruz.

Bunları hem anlatıyor, hem de makinanın ağzına iplik veriyor, portakal dilimi gibi birbirinden ayrılmış yüzlerce odalar ve odalarda, dokuma tezgâhları. Günün yirmi dört saatinde ayaküstü uykusuzluk, halsizlik, gıdasızlık ve havasızlık. Fırlayan mekik ve ölüm kazaları... Ama yine vitrinlerde, ipekli Merinos yününden işlenmiş nefîs kumaşlar, paltolar, elbiseler, güllü basmalar.

Yanındaki odanın başında, bize bakan işçiye soruyorum:

— Sendikanın faydası var mı, hangi partidensin?

— Sendikanın faydasını falan gördüğümüz yok... Sonra bizde âdet olmamış ki, kimse de bilmiyor.

— Sigorta, fazla mesai?

— Ben, bunlardan bir şey anlamam. Çalışıyorum; yedi nüfusum. Bir odada otururuz. 125 lira kira veririm. Günde 12 saat çalışmak suretiyle, elime haftada 200 lira geçer.

— Bu, dokuduğun kumaşlardan, çocuklarına ve kendine elbise yapar mısın?

— Yok, dedi. Çoluk çocuk nafakasından kesebilirsem... Bu da imkânsız. Yama üstüne yama vururum, aç gezdiremem çocuklarımı.

Bu mutsuz, giyemiyen, yiyemiyen, mevcut iş kanunlarının içindeki haklardan faydalanamıyan işçileri, sağır hanların, kapalı, derin, küf ve rutubet kokan makina gürültüleri içinde bırakıp ayrılırken, yıllarca evvel yazılmış, Amerikan şairi Martin Russak'ın şiirini, geçiriyorum aklımdan :

DOKUMACININ ÖLÜMÜ

Şehri boydan boya örtmeye yetecek kadar
Harikulâde bir örtü ile örtecek kadar ipek dokumuştu o..
Fakat şimdi o :
Uzanacaktır..
Çamurlu, kurtlu ve basık bir damın altında,
Ebediyen karanlık bir akşamın altında..
Değil bir lokma ekmek için,
Muazzam servetler yaratan onu
Temizce gömmek için —
Dokumacı arkadaşlar, —
Size bir şey demeye geldim :
Sizden,
Sizin ayrı, ayrı hepinizden
Beş, on para istemeye geldim ...

Saatte 5000 defa gidip gelen mekik ve günde 12 saat çalışan işçi

İ.P.S.Der. Tüzüğü
29. Sayı Sayfa 8'in devamı.

Adı Soyadı	Baba adı	D. yeri ve Tarihi	Mesleği	Görevi	Adresi:
(Geçen sayından devam)					
Fahri Ergün	İbrahim	Tekirdağ, 1948, T.C.	Öğrenci	Y.K. Yd. üyesi	Bağlarbaşı, Güllü Sok. 73, G. Osmanpaşa
Kâzım Kolcuoğlu	Neş'at	Çayevi, 1942, T.C.	Avukat	Kurucu	Aksaray, Atatürk Bulvarı, 168/2
Kâzım Karhan	Şükrü	İzmit, 1932, T.C.	İnşaat kalfası	«	Cevizli, Pamir Sok. 4, Kartal
Arif Şimşek	Hüseyin	Ayvalık, 1933, T.C.	Boyacı	Y.K. üyesi	Rızapaşa Sok. 28/5, Kadıköy
Halil Çalışır	Ahmet	İstanbul, 1928, T.C.	Lâkeci	Y.K. Yd. üye	Portakal Yok. Gürcükızı, 45/3, Ortaköy
Tahsin Tekin	Ali	Silivri, 1931, T.C.	Öğretmen	Kurucu	Sağmalcılar, Yenidoğan, Çakmak Sok. 11
Sevim Doğan	Mustafa	Bergama, 1930, T.C.	Avukat	«	Vahapbey Sok. 28/19, Kadıköy
Orhan Arsal	Adil	İstanbul, 1905, T.C.	Avukat	Y.K. üyesi	Süslü Saksı Sok. 16/2, Beyoğlu
İsmet Sungurbey	Ahmet Fevzi	İstanbul, 1927, T.C.	Profesör	«	Yedikule, İstasyon Cad. 2/1
Nuri Eser	Mehmet	Yugoslavya, 1934, T.C.	Bankacı	Kurucu	Sağmalcılar, Demirkapı Cad. Lâle Sok. 35
Kâzım Acer	Hüseyin Ruhi	İşkodra, 1322, T.C.	Şekerci	Y.K. Yd. üye	Fener, Yıldırım Cad. 30
Vecdi Özgüner	Halit	Balıkesir, 1925, T.C.	Reklâmcı	Y.K. Yd. üyesi	İçlevent, Fulyalı Sok. 29
Şevki Akşit	Osman Ekrem	Çatalca, 1337, T.C.	Serigrafcı	Y.K. Yd.üyesi	Tepegöz Sok. Tam İş Apt. Bl. 3, D. 3, Göztepe
Mehmet Özergin	Mustafa	G. Antep, 1339, T.C.	Kitapçı	Kurucu	Kadıköy, Acıbadem, Tekin Sok. 15/2
Zihni Anadol	Hasan	Zonguldak, 1336, T.C.	Taşaron	Y.K. Yd. üyesi	Kürkçübaşı Mah. Çeşme Sok. 33/2, Aksaray
Hüsnü Özdemir	Adil	Bulgaristan, 1923, T.C.	Avukat	«	G. Osmanpaşa, Yenidoğan, Sinema Sok. 38
Mahmut Aralan	Mehmet	Mesudiye, 1926, T.C.	Dokumacı		Papatyalı Sok. Gül Apt. D. 2 Bahçelievler.
Kumru Gözügeçgel	Sabit	Kayseri, 1929, T.C.	Muhasebeci	Kurucu	Levent, Türk Petrol arkası Balta Ap. 6
Avni Tok	Şakir	Balıkesir, 942, T.C.	Tesviyeci	«	Namıkkemal, Çakırağacami No. 22 Aksaray
Celâl Ülkü	Mustafa	Maraş, 1336, T.C.	Soğuk demirci	«	Cevizli Güven Sok. 10/1 Kartal - İst.
Fahrettin Tunçkaya	Yusuf	Adana, 1938, T.C.	Kaynakçı	«	Öden Sok. 18, Derince - İzmit
İsmet Demir	Halil	Eskişehir, 1341, T.C.	Sendikacı	«	Necatibey Cad. Bilecik Apt. Kat 7, Ankara
Ahmet Cansızoğlu	Cafer	Of, 1340,. T.C.	Tekstil işçisi	Y.K. Yd. üyesi	Kartaltepe Boztepe Sok. 43, Bakırköy - İst.
İrfan Nilhan	Esat	Şumnu, 1928, T.C.	Basın işçisi	Kurucu	Sultanahmet Torun Sok. 19 - İstanbul
Vahap Okay	Mahmut	Bor, 1327, T.C.	Muharrir	«	Cağaloğlu Başmusahih Sok. 6, İstanbul
Sırrı Yalçın	Emin	Sivas, 1337, T.C.	Emekli subay		Acıbadem Cad. 80/11, Kadıköy
Engin Ünsall	Rıfat	İzmit, 935, T.C.	Avukat	«	Sırmakeş Sok 14/3, K. M. Paşa - İst.
Mehmet Alper	İbrahim	Balıkesir, 1335, T.C.	Tesviyeci	«	Aydınlar Han Kat 2 No. 24 Cağaloğlu, İst.
Nuri Yılmaz	Halil	Sıvas, 1933, T.C.	Makinist	«	Aydınlar Han Kat 2 No: 24 Cağaloğlu İst.
Kadri Kaplan	Cemil	İst. 1922, T.C.	Senatör		Paris Cad. 42/8 Ankara
Orhan Kemal	A. Kemali	Ceyhan, 1914, T.C.	Romancı		Nuruosmaniye Cad. No. 36 Cağaloğlu, İst.

(TS. — 63)

TÜRK SOLU — Haftalık Gazete ☆ Sahibi: Şerif Tekben ☆ Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: Ahmet Say ☆ Teknik Yönetim: Bora Gözen ☆ Yazışma ve Abone adresi: Babıâli Caddesi No.: 29 İstanbul, Telefon: 27 39 61 ☆ İdare yeri: Meşrutiyet Caddesi Altın Han No. 17 Ankara ☆ Dizgi ve baskı: Son Telgraf Matbaası, İstanbul, Telefon: 27 54 12 ☆ İstanbul dağıtımı: Fuat Büte, Telefon: 27 89 49 ☆ Ankara dağıtımı: Ankara Umum Gazete Bayileri Kooperatifi ☆ Ege Bölgesi Dağtımı: Orhan Özşişman, İzmir ☆ Anadolu dağıtımı Sabri Özakar, İstanbul, Telefon: 27 23 68 ☆ Yıllık abonesi: Yurt içi 20 TL. Avrupa uçak: 60 TL., Amerika uçak: 150 TL. ☆ İlân santimi 20 TL. Yayın ilânları % 50 indirimlidir.